

Indikatorer för uppföljning av regional utveckling

Bilaga 1

Klimat att växa i – Regional utvecklings-
strategi för Kalmar län 2030

Sammanfattning

Indikator	Jämförelse	Kommentar
Demografisk försörjningskvot	Kalmar län över tid	Kvoten är hög och ökar
Förändring i totalbefolkning och inrikes flyttnetto	Kalmar län över tid	Befolkningen ökar totalt sett men inrikes flyttnetto är negativt
Andel kvinnor i offentlig/privat sektor samt chefsnivå	Riksgenomsnitt	Något under riksgenomsnittet
Valdeltagande i val till Riksdag och region	Riksgenomsnitt	Över riksgenomsnittet, valdeltagandet ökar både i länet och i riket
Förvärvsfrekvens	Riksgenomsnitt	Över riksgenomsnittet totalt sett, under rikssnittet för utrikes födda. Lägre förvärvsfrekvens för kvinnor än för män både i länet och i riket. Stort gap mellan inrikes och utrikes födda i länet.
Tillit	Riksgenomsnitt	Över riksgenomsnittet, små förändringar i tilliten över tid, både i länet och i riket.
Självskattad hälsa	Riksgenomsnitt	I nivå med riksgenomsnittet, andelen med god självskattad hälsa ökar både i länet och i riket.
Medianinkomst per invånare	Relativt andra län	I nivå med jämförbara län men låga i ett riksperspektiv. Relativt stora könsskillnader i alla län.
Andel med examen från gymnasiet inom 4 år	Riksgenomsnitt	Över riksgenomsnittet och högt jämfört med andra län
Upplevd trygghet	Kalmar län över tid och rikssnitt	Större upplevd trygghet i länet än riksgenomsnittet. Den upplevda tryggheten bland unga minskar dock, både i länet och i riket.
Unga som varken arbetar eller studerar (UVAS)	Riksgenomsnitt	Lägre andel än riksgenomsnittet, inga större förändringar över tid. Stora skillnader mellan inrikes/utrikes födda.
Andel barn i ekonomiskt utsatta hushåll	Riksgenomsnitt	Lägre andel än riksgenomsnittet, inga större förändringar över tid.
Andel hushåll/arbetsställen med 100 mbit/s	Kalmar län över tid	Snabb utbyggnad de senaste åren, men lägre andel anslutna hushåll och arbetsställen än på riksnivå.
Andel pendlare i dagbefolkning och resor med kollektivtrafik	Kalmar län över tid	Andelen pendlare har ökat i samtliga kommuner under 2005–2015. Antalet resor/person med kollektivtrafiken ökar.
Utsläpp av växthusgaser	Kalmar län över tid	Utsläppen minskar långsamt över tid.
Utsläpp av kväve och fosfor till Östersjön	Kalmar län över tid	Utsläppen minskar över tid, men behöver minska snabbare.
Balans på bostadsmarknaden	Kalmar län över tid	Ingen kommun i länet har balans på bostadsmarknaden, vilket är en försämring jämfört med tidigare år.
BRP/sysselsatt (produktivitet)	Relativt andra län	I nivå med eller något under andra jämförbara län och låg i ett riksperspektiv.
Antal nystartade företag och antal företag/inv.	Relativt andra län	Nystartade företag i nivå med eller något över andra jämförbara län men låg i ett riksperspektiv, många företag/inv. jämfört med andra län.
Andel eftergymnasialt utbildade (30–34 år), andel gymnasieutbildade (16–74 år)	Riksgenomsnitt	Lägre andel gymnasialt och eftergymnasialt utbildade än rikssnittet. Andelen eftergymnasialt utbildade ökar i samma takt som rikssnittet medan andelen gymnasieutbildade ökar snabbare än rikssnittet.
Energianvändning/BRP och andel förnybar energi	Kalmar län över tid	Total energianvändning har ökat, men även energieffektiviteten ökar (dvs. energianvändning/BRP minskar). Långsamt ökande andel förnybar energi.

Inledning

De strategier som ställs upp i den regionala utvecklingsstrategin behandlar svårsmåbara faktorer som ökad livskvalitet, utvecklade kommunikationer, näringslivsutveckling och förbättrad miljöskvalitet. För att få en indikation på om de insatser som genomförs bidrar till måluppfyllelsen följer vi utvecklingen i länet genom ett antal indikatorer som direkt eller indirekt visar förändringar av tillstånd i samhället. Indikatorerna mäter utfall och är inte kopplade till några konkreta mål eller insatser. Det är dock viktigt komma ihåg att det kan finnas andra faktorer än de genomförda insatserna som bidrar till en förändring. Utvecklingen inom ett prioriterat område kan också påverka utvecklingen inom andra områden. Vi har därför valt ut ett antal indikatorer som är kopplade både till målbilden *Klimat att växa i* och till ett prioriterade utvecklingsområden. Därutöver finns ett antal övergripande indikatorer rörande demografi och jämställdhet, vilka påverkar alla utvecklingsområden.

Konkreta mål specificeras inte i RUS, utan dessa kommer istället att finnas i underliggande handlingsprogram. Därför finns inte heller några målvärden för indikatorerna i RUS. Istället kommer mål att följas upp och effekter av konkreta insatser att utvärderas genom indikatorer i de underliggande handlingsprogrammen.

Målbilden har inte något slutdatum och därför ställer vi inte heller upp något slutdatum för indikatorerna. Vissa indikatorer förändras långsamt, och små förändringar mellan år är då av mindre betydelse. Många miljörelaterade indikatorer är av denna typ. Inom andra områden kan stora förändringar ske mellan olika år utan att det rör sig om något trendbrott. Detta är fallet för många ekonomiska indikatorer, där konjunkturen kan svänga snabbt. För att begränsa möjligheten att små förändringar mellan enstaka år får genomslag fokuserar vi på att följa trenderna i indikatorerna snarare än att se till värdet ett visst år.

I första hand använder vi riksgenomsnittet som jämförelsenorm för länets utveckling. Dock har storstadslänen stort genomslag på riksgenomsnittet, och i vissa fall avviker dessa i viktiga avseenden från andra län. I det fall riksgenomsnittet inte förefaller representativt för flertalet svenska län har vi valt att istället jämföra hur Kalmar län ligger till relativt övriga län. I ytterligare några fall finns inga andra län att jämföra med, och i dessa fall väljer vi att endast följa utvecklingen i Kalmar län över tid. I dessa fall finns istället mål kopplade till indikatorn i nationella och/eller regionala planer.

För varje indikator presenterar vi dels ett nuläge, dels trenden för länets utveckling. För nuläget visar vi hur länet ligger till jämfört med den jämförelsenorm vi satt upp, och synliggör skillnader mellan kön, personer med svensk/utländsk bakgrund, eller andra relevanta uppdelningar. Jämställdhet mäts dels i nuläget genom att vi använder könsuppdelad statistik för indikatorer som rör individer, dels genom en indikator kopplad till kvinnors representation i arbetslivet och på chefsnivå.

Indikatorerna är valda utifrån ett antal kriterier gällande datatillgång och användbarhet. De data som ligger bakom indikatorerna måste vara tillförlitliga, uppdateras löpande och med jämförbarhet över tid. Vidare bör indikatorerna bygga på data som produceras av en oberoende aktör när detta är möjligt. Så långt som är möjligt används indikatorer som kan beräknas utifrån öppet tillgängliga data, som går att bryta ned på kommunnivå, kön, bakgrund, ålder eller andra relevanta gruppindelningar. Vi använder därför i största möjliga mån data från SCB eller andra statliga myndigheter som producerar statistik.

Övergripande indikatorer

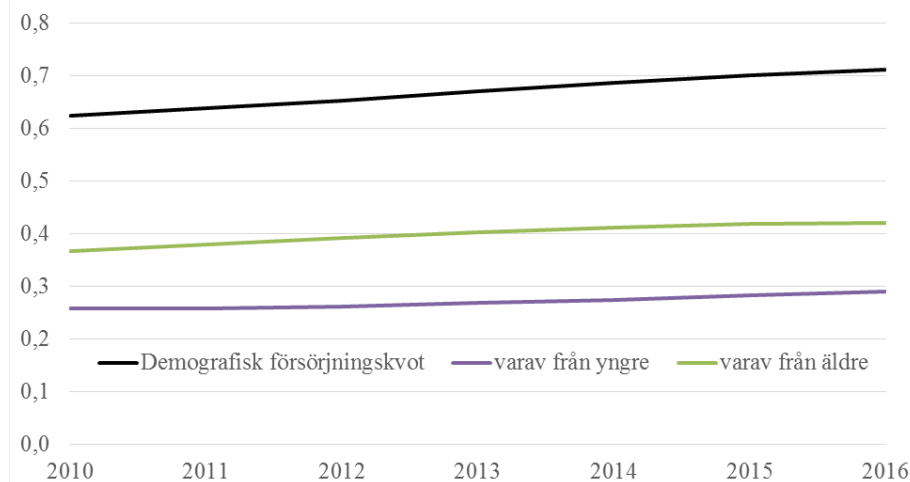
Demografisk försörjningskvot

Motiv: Demografisk balans i befolkningen, behov av välfärdstjänster

Jämförelse: Förändring över tid i Kalmar län

Figuren visar den demografiska försörjningskvoten, dvs. hur många äldre och yngre det går på varje person i arbetsför ålder, här definierad som personer mellan 16–64 år. Den demografiska försörjningskvoten visar på behoven av välfärdstjänster som skola, vård och omsorg i en befolkning. En högre kvot innebär ett större behov av välfärdstjänster. På varje person i åldern 16–64 gick det år 2016 ca 0,7 äldre eller yngre personer. Kvoten har ökat över tid eftersom både andelen äldre och andelen yngre i länets befolkning ökar. Andelen äldre i befolkningen är dock högre än andelen yngre, och bidraget till försörjningskvoten från äldre är därför större än bidraget från yngre.

Demografisk försörjningskvot Kalmar län, 2010–2016

Källa: SCB, Folkmängden den 1 november efter region, ålder och år, egna beräkningar

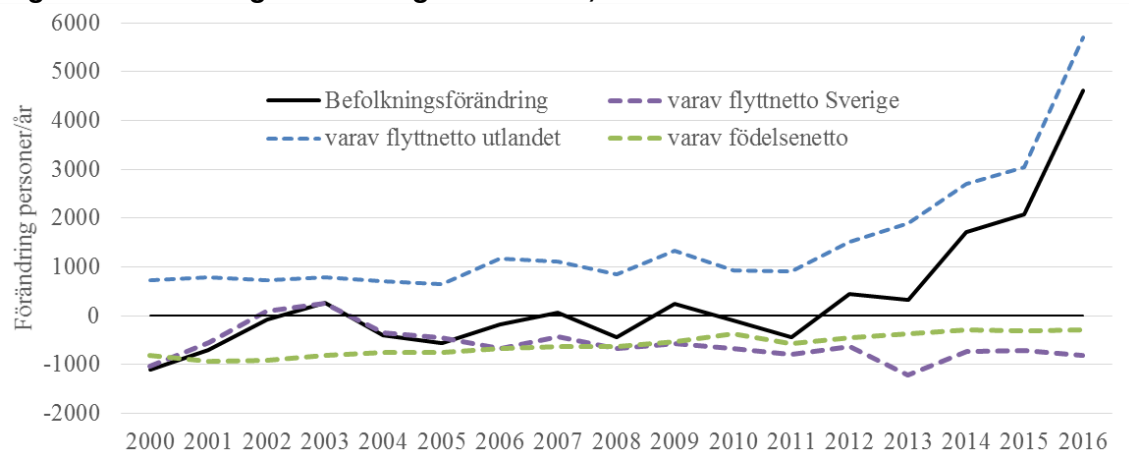
Förändring i totalbefolkning och inrikes flyttnetto

Motiv: Länets attraktivitet för boende/inflyttning efter ålder och kön. Påverkar i sin tur bl.a. demografisk försörjningskvot och utbildningsnivå.

Jämförelse: Förändring över tid i Kalmar län.

Befolkningen i Kalmar län har ökat från 2010 och framåt. Befolkningsökningen förklaras av inflyttning från utlandet, varför andelen utrikes födda ökar i länet. Utan inflyttningen från utlandet skulle länets befolkning ha minskat under hela 2000-talet. Länet har ett negativt inrikes flyttnetto, vilket innebär att det flyttar fler personer från länet till övriga Sverige än vad som flyttar in från övriga landet. Eftersom det främst är unga som flyttar från länet blir födelsetalen låga och dödstalen höga i länet relativt riksgenomsnittet. Figur 1 visar hur befolkningen i Kalmar län förändrats sedan år 2000.

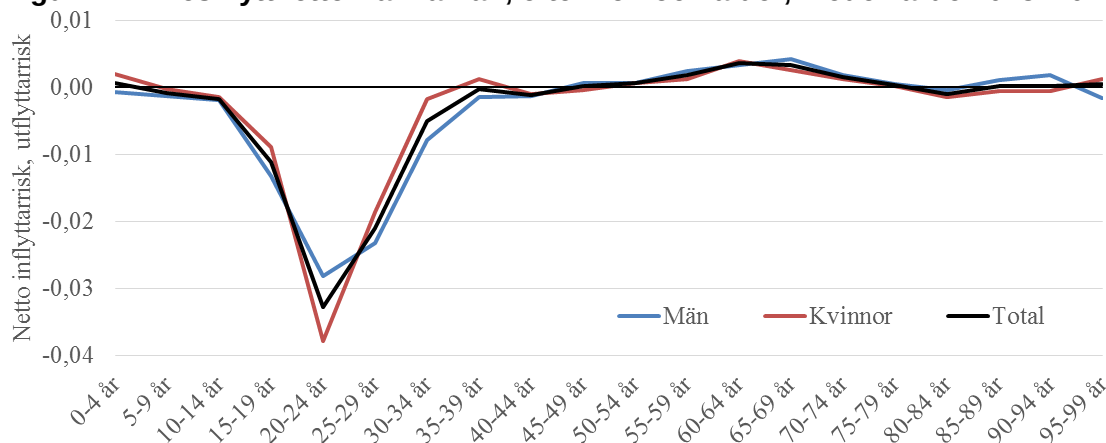
Figur 1. Befolkningsförändring Kalmar län, 2000–2016

Källa: SCB, *Folkmängden den 1 november efter ålder och region, 2000–2016*

Figur 2 visar länets inrikes flyttnetto efter kön och ålder som genomsnitt för åren 2013–2016.¹ Inrikes inflyttning i länet är mindre än inrikes utflyttning totalt sett och nettot har varit relativt oförändrat under hela 2000-talet. Under perioden 2013–2016 flyttade det i genomsnitt ut 866 fler personer än vad som flyttade in i länet.

Figur 2. Inrikes flyttnetto Kalmar län, efter kön och ålder, medelvärde 2013–2016

Källa: SCB, *Befolkningsförändringar, antal personer efter kön, förändringar, region, 2010–2016, egna beräkningar*

Nettot är kraftigt negativt i åldern 18–30 år, och stabiliseras kring noll för personer runt 40 år. Unga kvinnor är överrepresenterade bland utflyttarna, vilket ger ett mer negativt totalt flytt-netto för kvinnor än för män. För personer över 50 år är nettot svagt positivt och förblir så även vid högre åldrar. Flyttbenägenheten är dock betydligt lägre bland äldre än bland yngre, och inflyttningen i högre åldrar väger därför inte upp för utflyttningen av unga. Det inrikes flyttnettot påverkar länets demografi eftersom det främst är yngre som flyttar från länet och äldre som flyttar in i länet. Personer som tagit examen från gymnasiet är överrepresenterade bland utflyttarna, och flyttmönstret påverkar därför bl.a. utbildningsnivån i länets befolkning.

¹ Flyttarrisker beräknas som andelen inrikes in- och utflyttare per kön och ålder (ettårsklasser), men redovisas här aggregerat till åldrar i femårsklasser, för ökad läsbarhet.

Andel kvinnor i offentlig/privat sektor samt i chefsposition

Motiv: Jämställdhet, kvinnors representation i offentlig/privat sektor och möjlighet att göra chefskarriär.²

Jämförelse: Riksgenomsnitt

I Sverige är kvinnor överrepresenterade i offentlig sektor och män i privat sektor, och detta mönster är mer utmärkande i Kalmar län än på riksnivå. Det beror på att offentlig sektor och tillverkningsindustrin (privat sektor) är överrepresenterade i länet, medan könsfördelningen inom dessa två är ungefär densamma i länet som på riksnivå. I Kalmar län var ca 72 % av de sysselsatta inom offentlig sektor kvinnor år 2015 och ca 28 % män. På riksnivå var ca 69 % av de offentliganställda kvinnor och 31 % män. Bland de sysselsatta inom privat sektor i Kalmar län var ca 33 % kvinnor medan motsvarande siffra på riksnivå var ca 38 %.

Kvinnor utgör ca 48 % av den sysselsatta dagbefolkningen både i riket och i Kalmar län. Ca 35 % av cheferna i Kalmar län är kvinnor, medan ca 37 % av cheferna i Sverige är kvinnor. På den högsta chefsnivån (kod 111 enligt SSYK 2012: politiker och högre ämbetsmän; VD m.fl.) är andelen kvinnor lägre än bland chefer i allmänhet. Ca 19 % av cheferna på denna nivå är kvinnor i Kalmar län, medan riksgenomsnittet är ca 20 %. Detta tyder på förekomsten av ett glastak: andelen kvinnor i chefsposition understiger andelen kvinnor i respektive sektor, och kvinnor är än mer underrepresenterade på de högsta chefsnivåerna. Kalmar län ligger ungefär i nivå med riket sett till andelen chefer totalt sett och andelen chefer på högsta nivå.

Tabell 1. Andel kvinnor i sysselsatt dagbefolkning och på chefsnivå, Kalmar län och Riket, 2015

	Kalmar län	Riket
Hela ekonomin		
Andel kvinnor bland sysselsatta	48 %	48 %
Andel kvinnliga chefer, samtliga nivåer	35 %	37 %
Andel kvinnor bland politiker och högre ämbetsmän/ VD m.fl.	19 %	20 %
Offentlig sektor		
Andel kvinnor bland sysselsatta	72 %	69 %
Andel kvinnliga chefer, samtliga nivåer	60 %	58 %
Andel kvinnor bland politiker och högre ämbetsmän/ VD m.fl.	36 %	42 %
Privat sektor		
Andel kvinnor bland sysselsatta	33 %	38 %
Andel kvinnliga chefer, samtliga nivåer	23 %	29 %
Andel kvinnor bland politiker och högre ämbetsmän/ VD m.fl.	13 %	15 %

Källa: SCB, yrkesregistret, 2015

Andelen kvinnor i chefsposition är något lägre i Kalmar län än på riksnivå i både offentlig och privat sektor. Kvinnor utgör ca 72 % av de sysselsatta i offentlig sektor i Kalmar län och ca 60 % av cheferna i offentlig sektor. På högsta nivå (politiker och högre ämbetsmän i offentlig

² Till offentlig sektor räknas: statlig förvaltning, statliga affärsverk, primärkommunal förvaltning, landsting, övriga offentliga institutioner, statligt ägda företag och organisationer, kommunalt ägda företag och organisationer. Till privat sektor räknas: aktiebolag ej offentligt ägda, övriga företag, ej offentligt ägda, övriga organisationer. Som chefer definieras yrkeskoderna 112, 121, 122, 123, 124, 125, 129, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 141, 142, 149, 151, 152, 153, 154, 159, 161, 171, 172, 173, 174 och 179 enligt SSYK 2012.

förvaltning eller VD i offentligt ägda bolag) utgör kvinnor ca 36 % av cheferna. På högsta chefsnivå ligger Kalmar län dock under riksgenomsnittet. Andelen kvinnor på högsta chefsnivå i länet dras ned av en låg andel kvinnor som VD i kommunala bolag. Andelen kvinnor på VD-posten är lägre i länet än riksgenomsnittet för kommunala bolag, men ungefär i nivå med andelen kvinnor som är VD i privata aktiebolag i Kalmar län.

I privat sektor utgör kvinnor ca 33 % av de sysselsatta i Kalmar län, och ca 23 % av de privatanställda cheferna är kvinnor. På VD-nivå är ca 13 % av cheferna kvinnor. Andelen kvinnor bland privatanställda är lägre i Kalmar län än på riksnivå, och andelen kvinnliga chefer totalt sett är mycket lägre än på riksnivå. På högsta chefsnivå ligger länet dock ungefär i nivå med riksgenomsnittet.

Delaktighet, hälsa och välbefinnande

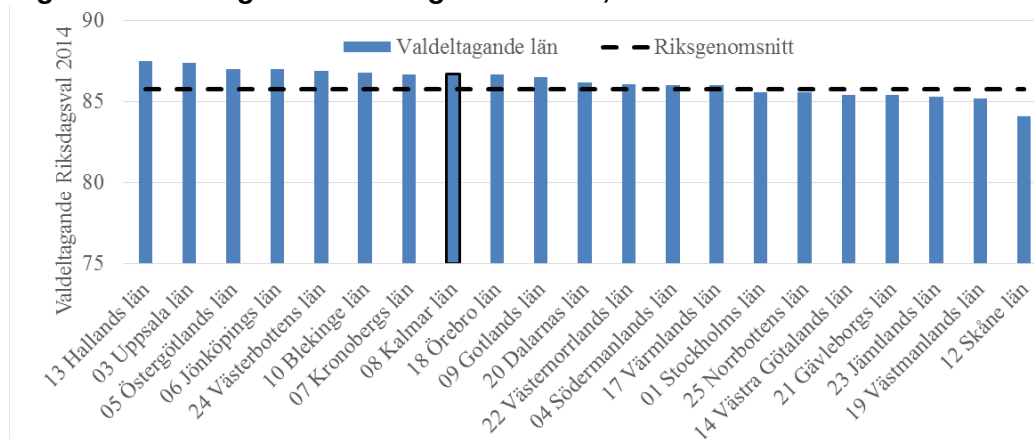
Valdeltagande i Riksdagsval och regionalt val

Motiv: Demokratiskt deltagande, samhällsengagemang, engagemang i regionen

Jämförelse: Riksgenomsnitt

Valdeltagande är en vanlig indikator på delaktighet och deltagande i samhället och som mått på legitimiteten hos de valda församlingarna. Valdeltagandet riksdagsval i länet är högre än riksgenomsnittet (figur 3). Valdeltagandet är särskilt högt i Kalmar, Torsås, Mönsterås, Mörbylånga och Borgholms kommuner. Detta mönster kan förklaras av att valdeltagandet generellt sett är högre bland äldre och bland personer med högre utbildning. Kalmar och Mörbylånga har högst andel befolkning med minst treårig eftergymnasial utbildning i länet medan en stor äldre befolkning kan bidra till ett högt valdeltagande i Borgholm, Torsås och Mönsterås.

Figur 3. Valdeltagande Riksdagsvalet 2014, län

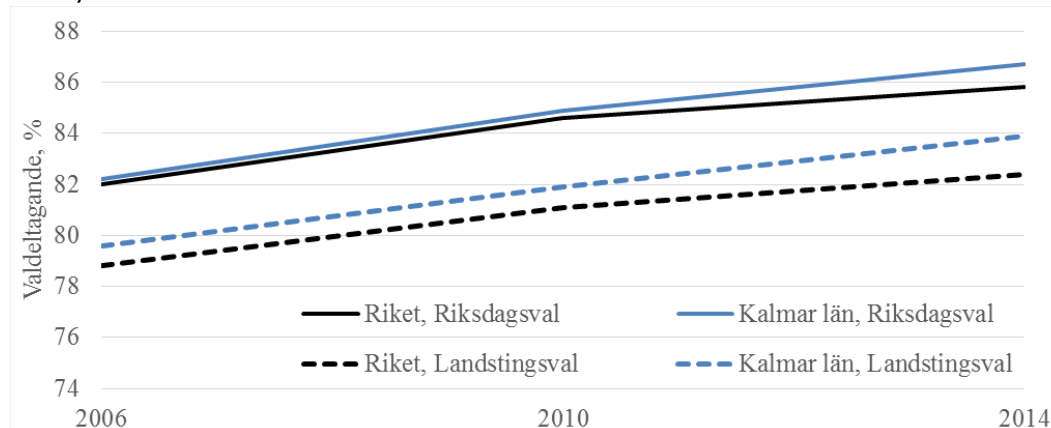

Källa: SCB, Valmyndigheten, 2014

Den 1 januari 2019 överförs ansvaret för de regionala utvecklingsfrågorna till den då nybildade regionkommunen. Från och med valet 2019 kommer regional utveckling att styras av en direktvald församling, istället för en indirekt vald som i dagsläget. Från och med valet 2018

kommer vi att mäta det demokratiska engagemanget i regionen genom valdeltagandet i regionvalet. Tills detta val genomförts kommer vi att använda valdeltagandet i landstingsvalet som mått på det regionala demokratiska engagemanget.

Figur 4. Valdeltagande Riksdagsval och landstingsval, Kalmar län och riket, valen 2006, 2010 och 2014

Källa: SCB, Valmyndigheten, 2014

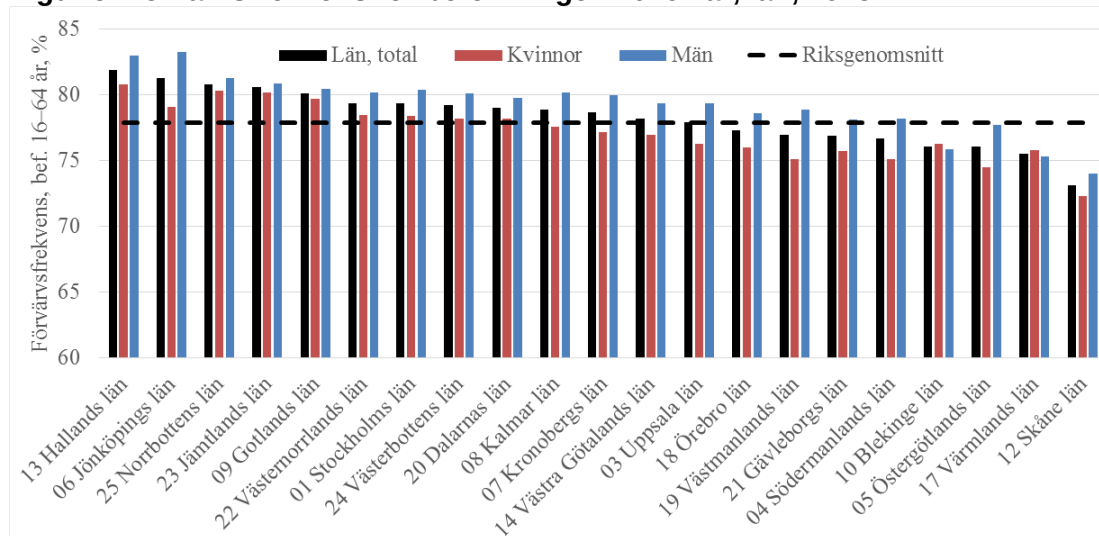
Förvärvsfrekvens

Motiv: Deltagande i arbetslivet, jämställdhet, integration på arbetsmarknaden

Jämförelse: Riksgenomsnitt

Att ha ett arbete ger inkomster och en egen försörjning, men också delaktighet i ett sammanhang. Andelen i arbete, dvs. förvärvsfrekvensen, används därför som indikator för delaktighet på arbetsmarknaden. Förvärvsfrekvensen definieras som andelen av befolkningen i arbetsför ålder (här 20–64 år) som förvärvsarbetar. Figur 5 visar att förvärvsfrekvensen bland boende i Kalmar län ligger över riksgenomsnittet och är högre bland män än bland kvinnor i samtliga län och i riket.

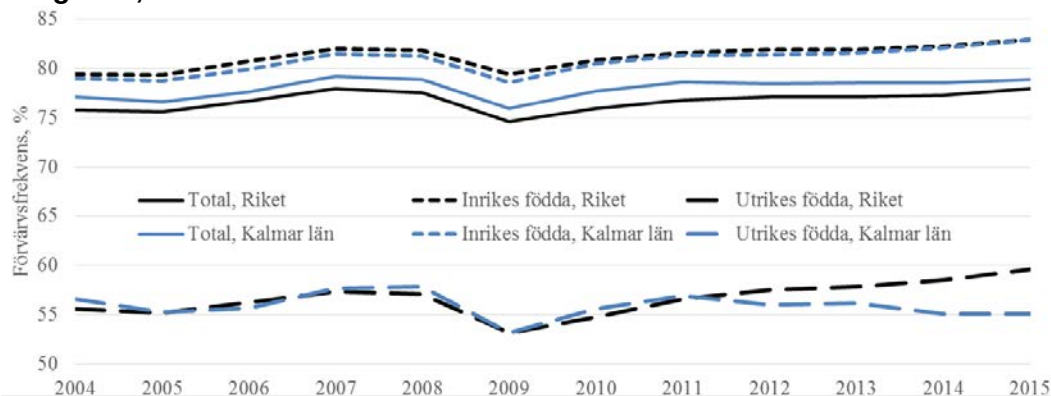
Figur 5. Förvärvsfrekvens för befolkningen 20–64 år, län, 2015

Källa: SCB, RAMS, Förvärvsintensitet efter region, inrikes/utrikes född och kön, 2015

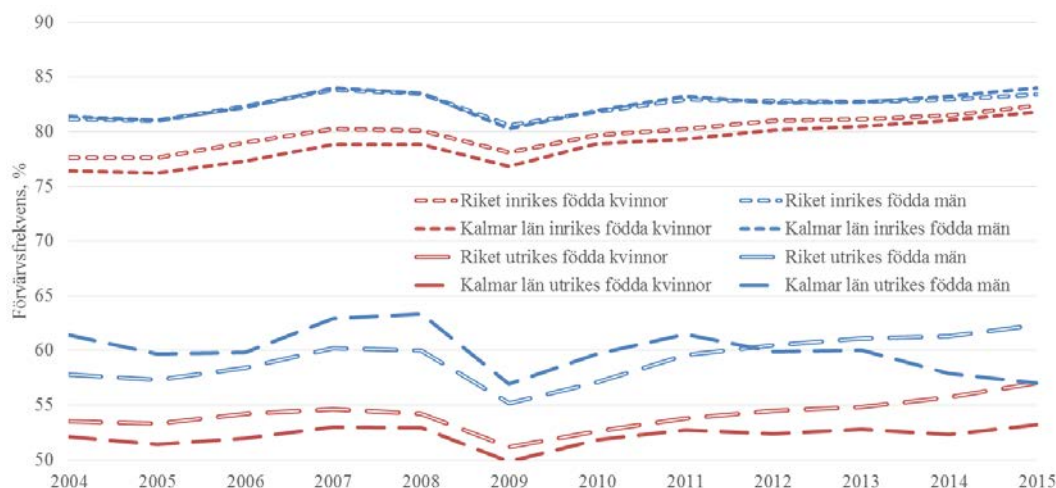
Bland utrikes födda är förvärvsfrekvensen ca 25 procentenheter lägre än bland inrikes födda i samma åldersgrupp, men med stora variationer beroende på födelseregion och vistelsetid i Sverige. Förvärvsfrekvensen bland inrikes födda ligger över riksgenomsnittet i Kalmar län, medan förvärvsfrekvensen bland utrikes födda är lägre. Könsskillnaderna mellan utrikesfödda är också större än mellan inrikes födda (se figur 7). Fram till ca 2011 låg utrikesföddas förvärvsfrekvens ungefär i nivå med riksgenomsnittet, men har sedan sjunkit, både jämfört med riksgenomsnittet och i absoluta tal. Detta sammanfaller med att andelen utrikesfödda i länet ökat sedan 2010. Utrikesfödda i länet har därmed relativt kort vistelsetid i Sverige.

Figur 6. Förvärvsfrekvens för befolkningen 20–64 år, i Riket och Kalmar län, efter bakgrund, 2004–2015

Källa: SCB, Förvärvsintensitet efter region, inrikes/utrikes född och kön, 2004–2015

Figur 7. Förvärvsfrekvens för befolkningen 20–64 år, i Riket och Kalmar län, efter kön och bakgrund, 2004–2015

Källa: SCB, Förvärvsintensitet efter region, inrikes/utrikes född och kön

Tillit till medmänniskor

Motiv: Mellanmänsklig tillit

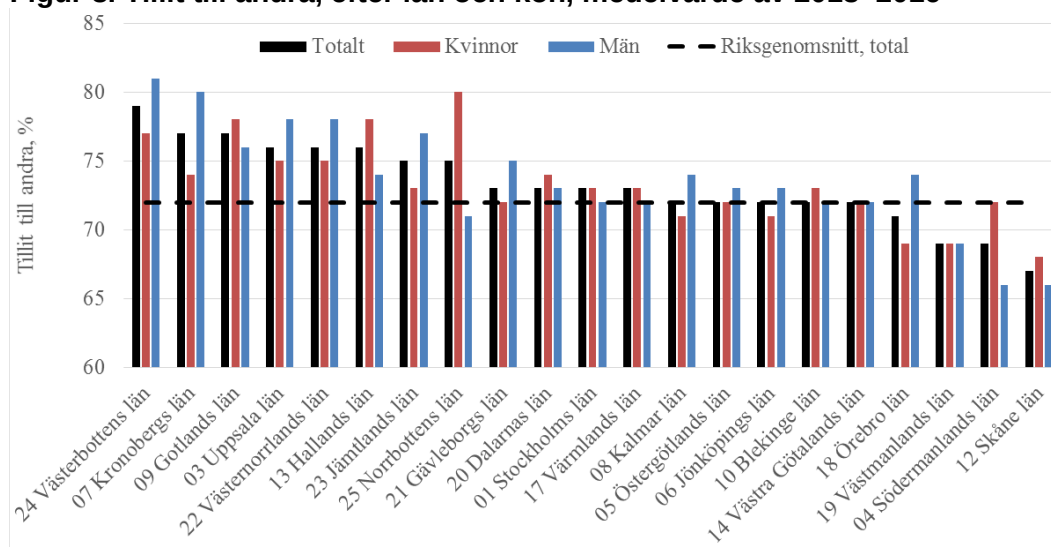
Jämförelse: Riksgenomsnitt

Med tillit avses andelen som svarar ”ja” på frågan ”Tycker du att man i allmänhet kan lita på de flesta människor?” i Nationella Folkhälsoenkäten, som genomförs av Folkhälsomyndigheten bland personer i åldern 16–84 år. Länssiffrorna avser medelvärde av de länsvisa svaren

för de fyra senaste åren enkäten genomförts. Sverige har internationellt sett en mycket hög grad av tillit mellan människor.

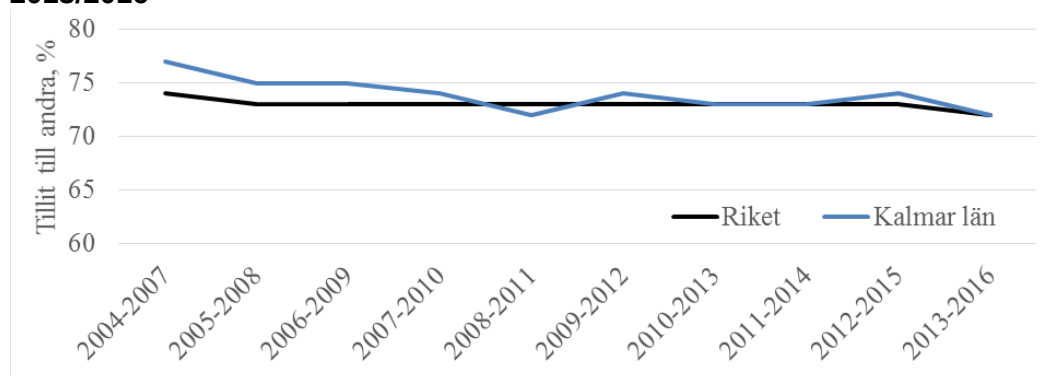
Figur 8 visar att Kalmar län ligger i nivå med riksgenomsnittet på 72 % som har tillit till andra människor enligt undersökningens definition. Jämfört med andra län ligger Kalmar ungefär mitt i fördelningen. Kvinnor i Kalmar län känner tillit i något större utsträckning än män i länet. Det finns dock inga systematiska könsskillnader mellan länen. Tilliten mellan människor har legat på ungefär samma nivå under hela mätperioden från 2004 och framåt (figur 9). Det har inte skett några större förändringar varken i länet eller på riksnivå.

Figur 8. Tillit till andra, efter län och kön, medelvärde av 2013–2016

Källa: Nationella folkhälsoenkäten, Folkhälsoinstitutet, Tillit till andra (självrapporterat) efter region, värde för 2013–2016.

Figur 9. Tillit till andra, Kalmar län och riket, rullande medelvärde för 2004/2007–2013/2016

Källa: Nationella folkhälsoenkäten, Folkhälsoinstitutet, Tillit till andra (självrapporterat) efter region, värden för 2004-2007 – 2013-2016.

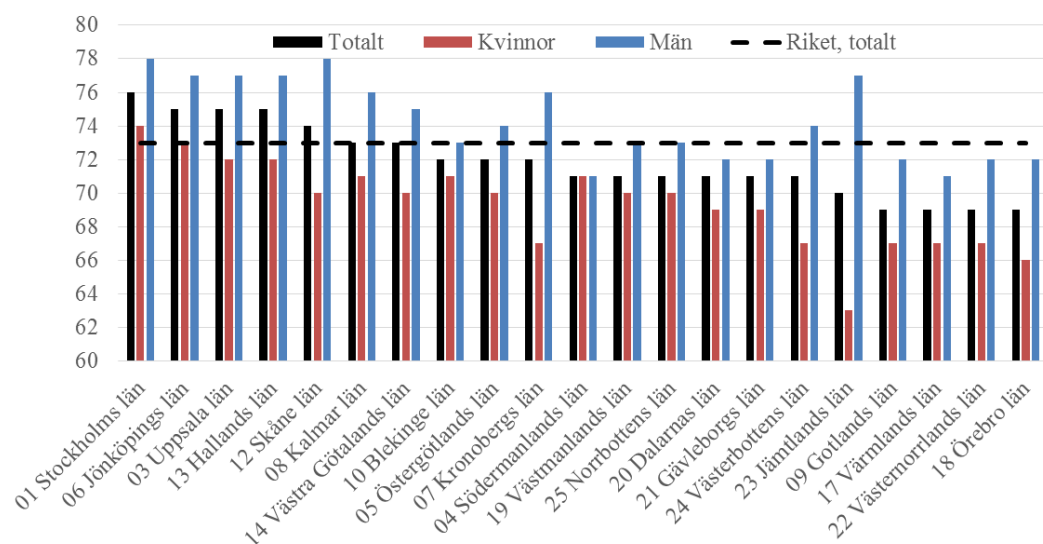
Självskattad hälsa

Motiv: Upplevd hälsa och välbefinnande

Jämförelse: Riksgenomsnitt

I Folkhälsomyndighetens nationella folkhälsoenkät går det att jämföra andelen personer med olika typer av självrapporterade hälso- och sjukdomstillstånd per län. Vi fokuserar på det allmänna självskattade hälsotillståndet. Andelen i befolkningen i Kalmar län som skattar sin allmänna hälsa som bra eller mycket bra är ca 73 %, i nivå med riksgenomsnittet och högt i jämförelse med flertalet andra län. Länssiffrorna avser medelvärdet av de länsvissa svaren för de fyra senaste åren enkäten genomförts. Män har genomgående en högre självskattad hälsa än kvinnor, och detta gäller också för Kalmar län.

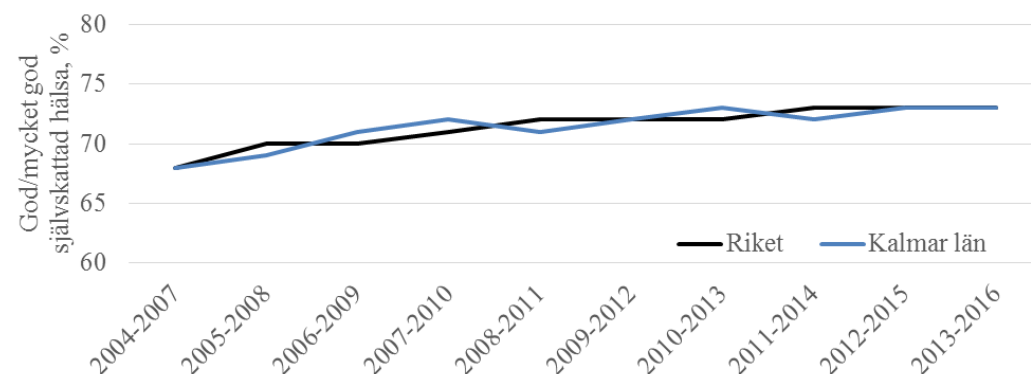
Figur 10. Andel med god eller mycket god självskattad hälsa, medelvärde av länsvissa svar för 2013–2016

Källa: Nationella folkhälsoenkäten, Folkhälsoinstitutet, Allmän hälsa (självrapporterat) efter region, värde för 2013–2016.

Länssiffrorna avser medelvärdet av de länsvissa svaren för de fyra senaste åren enkäten genomförts. Kalmar län placerar sig någonstans i mitten av en fördelning mellan Sveriges län för självskattad hälsa. Den självskattade hälsan bland befolkningen i Kalmar län har ökat i stort sett i samma takt som på riksnivå under perioden 2004–2016.

Figur 11. Andel med god eller mycket god självskattad hälsa, Kalmar län och riket, rullande medelvärde 2004/2007–2013/2016

Källa: Nationella folkhälsoenkäten, Folkhälsoinstitutet, Allmän hälsa (självrapporterat) efter region, värden för 2004-2007 – 2013-2016.

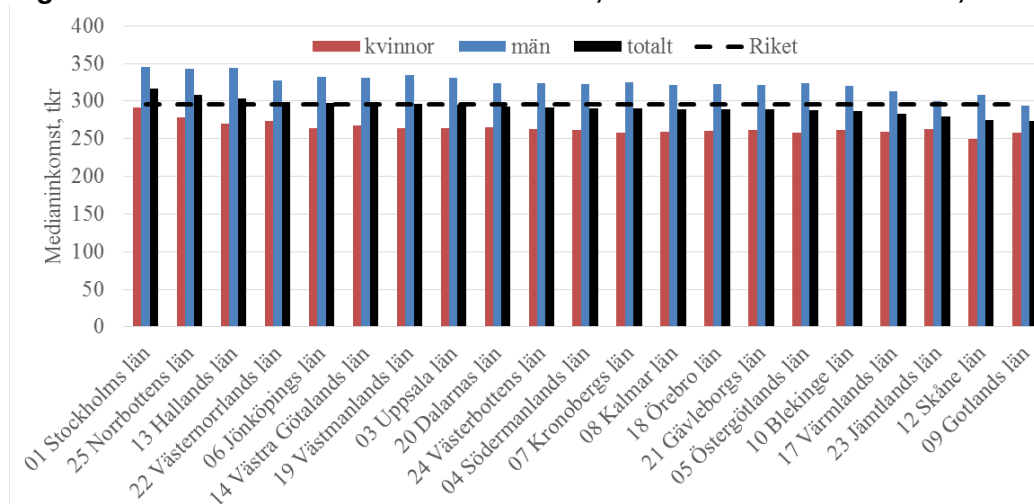
Medianinkomst per invånare

Motiv: Befolkningens ekonomiska möjligheter, lönenivåer och arbetskraftens produktivitet

Jämförelse: Relation till andra län (ranking)

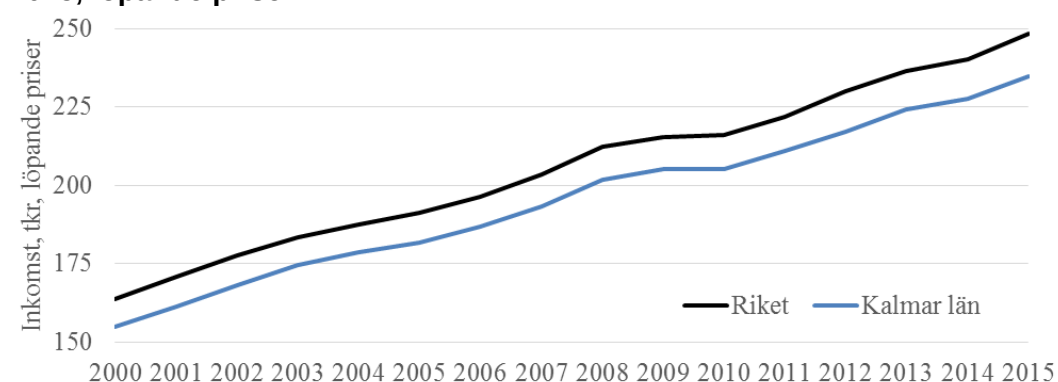
Hushållens inkomster är låga i Kalmar län i förhållande till riksgenomsnittet men ungefär i nivå med grannlänerna Kronoberg, Östergötland och Blekinge (figur 12). Beroende på vilken inkomstdefinition som används ligger länet i mitten eller i den nedre delen av en fördelning mellan svenska län. Medel- och medianinkomst ligger mycket nära varandra i Kalmar län, eftersom länet har en mycket sammanpressad inkomstfördelning jämfört med flertalet andra län. Den sammanräknade förvärvsinkomsten ligger på en lägre nivå än riksgenomsnittet, men har utvecklats i ungefär i samma takt som riksgenomsnittet (figur 13).

Figur 12. Sammanräknad förvärvsinkomst, median efter län och kön, 2015

Källa: SCB, Sammanräknad förvärvsinkomst för boende i Sverige den 31/12 efter år, ålder, region och kön

Figur 13. Sammanräknad förvärvsinkomst, median för Kalmar län och riket, 2000–2015, löpande priser

Källa: SCB, Sammanräknad förvärvsinkomst för boende i Sverige den 31/12 efter år, ålder, region och kön

De låga inkomsterna hänger samman med att länet också har en låg BRP/sysselsatt, dvs. en låg produktivitet på arbetsställenivå. En ökning av produktiviteten möjliggör högre löner, vilket ger ökade inkomster för de sysselsatta i länet. Även möjligheterna till arbetspendling till bättre betalda arbeten i och utanför länet har betydelse för befolkningens inkomster. Utvecklingen av denna indikator hänger därmed samman med utvecklingen av indikatorerna BPR/sysselsatt, förvärvsfrekvens och andelen pendlare i dagbefolkningen.

God miljö för barn och unga

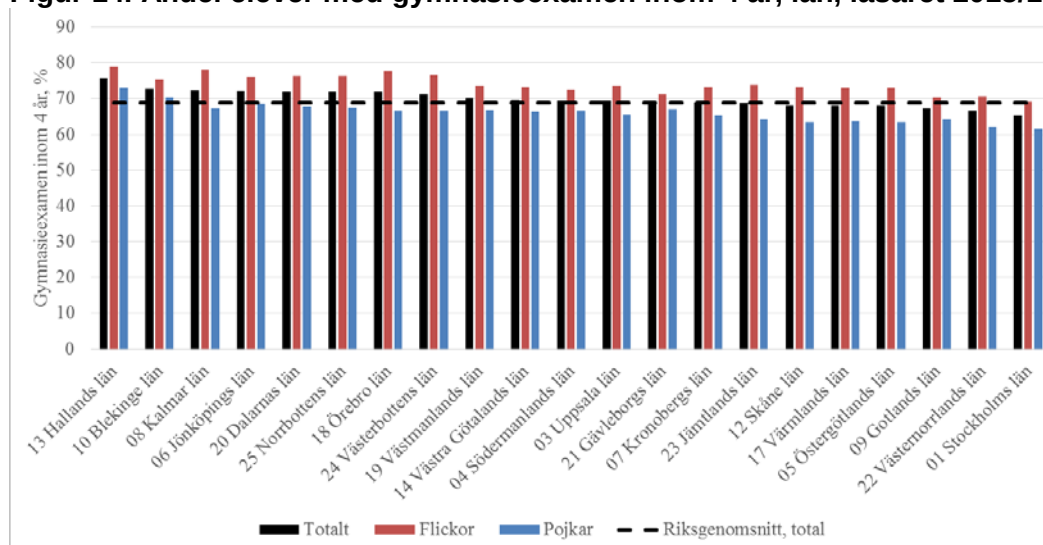
Andel elever med examen från gymnasiet inom 4 år

Motiv: Tillgång på god utbildning, skolans kvalitet

Jämförelse: Riksgenomsnitt

Andelen elever i Kalmar län som tar examen från gymnasiet inom fyra år är bland de högsta i landet. Läsåret 2015/16 tog ca 72 % av eleverna i Kalmar län examen inom 4 år, vilket var ca 4 procentenheter högre än riksgenomsnittet (figur 14). Andelen med examen ligger också över riksgenomsnittet i de flesta av länets kommuner. Kvinnor tar examen från gymnasiet i högre utsträckning än män, och könsskillnaderna är stora i många av länets kommuner.

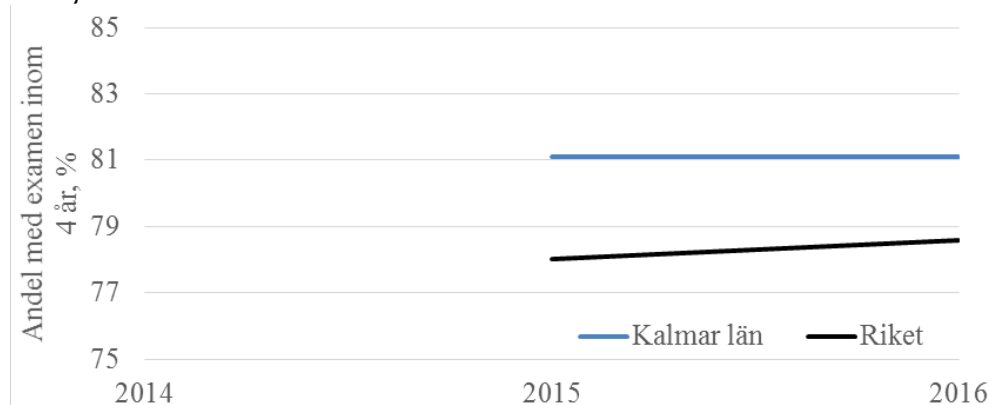
Figur 14. Andel elever med gymnasieexamen inom 4 år, län, läsåret 2015/16

Källa: Skolverket, SIRIS, läsåret 2015/16

Figur 15 visar utvecklingen av andelen med examen eller studiebevis över tid. Andelen i Kalmar län som fått ut studiebevis, dvs. läst de kurser som krävs för examen men är underkänd i någon obligatorisk kurs, ligger ungefär i nivå med riksgenomsnittet medan andelen med examen är högre än riksgenomsnittet.

Figur 15. Andel elever med gymnasieexamen/studiebevis inom 4 år, Kalmar län och riket, 2015–2016

Källa: Skolverket, SIRIS, läsåren 2014/15 och 2015/16

Upplevd trygghet

Motiv: Trygghet, ungas levnadsförhållanden

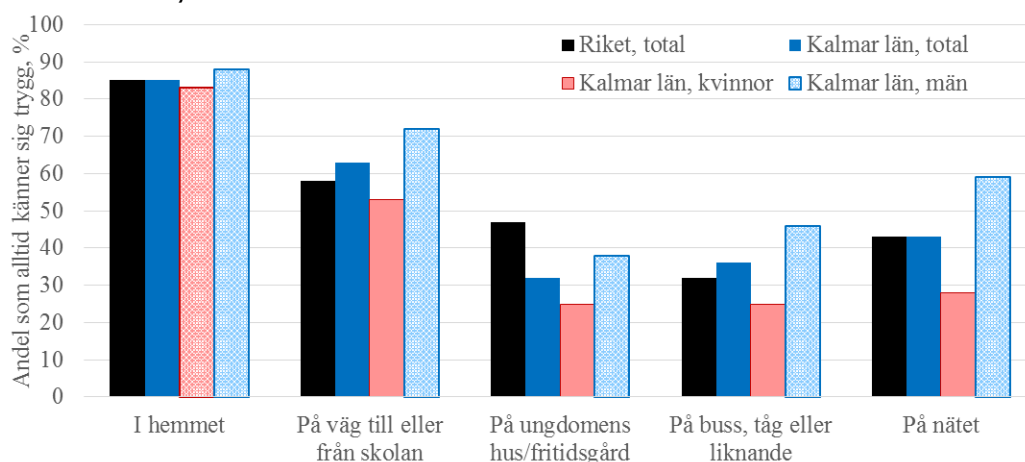
Jämförelse: Riksgenomsnitt och Förändring över tid i Kalmar län

Ungas levnadsförhållanden undersöks vart tredje år i den s.k. LUPP-enkäten, som riktas till elever i årskurs 8 och år 2 på gymnasiet. LUPP genomfördes senaste gången 2015 (LUPP 2015 – Ungas livssituation i Kalmar län och Eksjö kommun). I enkäten ställs frågor om ungdomarnas känsla av trygghet, delaktighet och vilja att vara med och påverka. Resultaten för 2015 visar att ungdomarna i regionen generellt sett mår bra och upplever att de har goda levnadsvillkor.

Ett flertal frågor ställs gällande hur ungdomarna upplever tryggheten på olika platser och i olika sammanhang.³ Den upplevda tryggheten har minskat över tid på de olika platser frågorna gäller. Det gäller både bland de unga i Kalmar län och i Sverige totalt sett. Tryggheten upplevs dock högre än riksgenomsnittet i Kalmar län för alla miljöer utom på fritidsgårdar/ungdomens hus. Den största försämringen av tryggheten i länet gäller också denna miljö. Även den upplevda tryggheten på vägen till och från skolan och i kollektivtrafiken har minskat över tid. Tjejer upplever i lägre utsträckning än killar att de är trygga.

Frågorna om upplevd trygghet har ställts gällande olika platser i olika års undersökningar. Vi följer tryggheten på de platser som funnits med i de senaste tre undersökningarna, samt trygghet på nätet, som tillkom i 2012 års undersökning. Frågor rörande trygghet i olika skolmiljöer och i det egna bostadsområdet har förändrats och inte kunnat jämföras över tid.

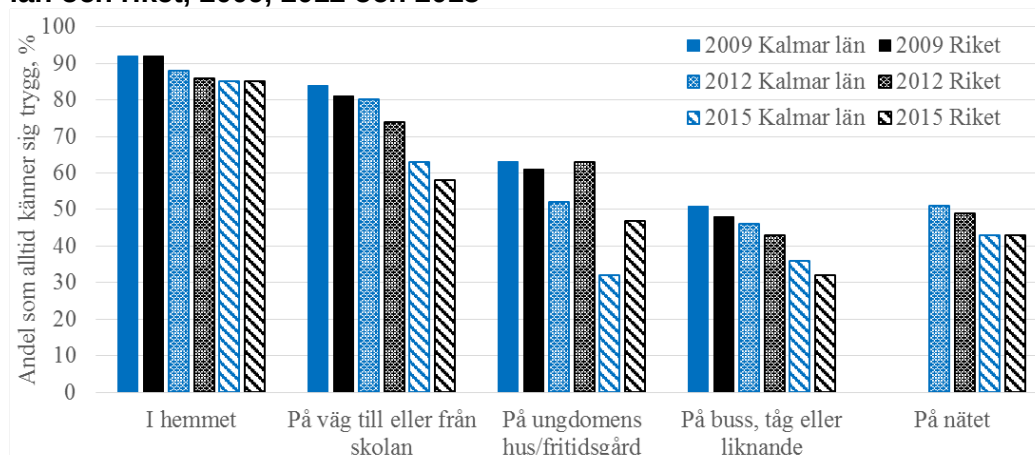
Figur 16. Upplevd trygghet bland unga (åk 8 och gymnasiet år 2), kommuner i Kalmar län och riket, 2015

Källa: "Låt siffrorna tala! Lupp 2015 – Ungas livssituation i Kalmar län & Eksjö kommun".

³ Enkäten genomförs inte i alla kommuner i Kalmar län eller i riket. Vilka kommuner som ingår i länets och rikets resultat varierar mellan åren, vilket försvårar tolkningen av resultaten. Även Eksjö kommun i Jönköpings län ingår i Kalmar läns svar. Svarsalternativens formulering har också förändrats mellan undersökningarna, vilket kan ha påverkat svaren. I 2012 års undersökning var svarsalternativen gällande trygghet på olika platser "Ja, alltid", "Ja, oftast", "Nej, sällan" och "Nej, aldrig". I 2015 års undersökning var svarsalternativen "alltid", "oftast", "sällan" och "aldrig".

Figur 17. Upplevd trygghet bland unga (åk 8 och gymnasiet år 2), kommuner Kalmar län och riket, 2009, 2012 och 2015

Källa: "Låt siffrorna tala! Lupp 2015 – Ungas livssituation i Kalmar län & Eksjö kommun".

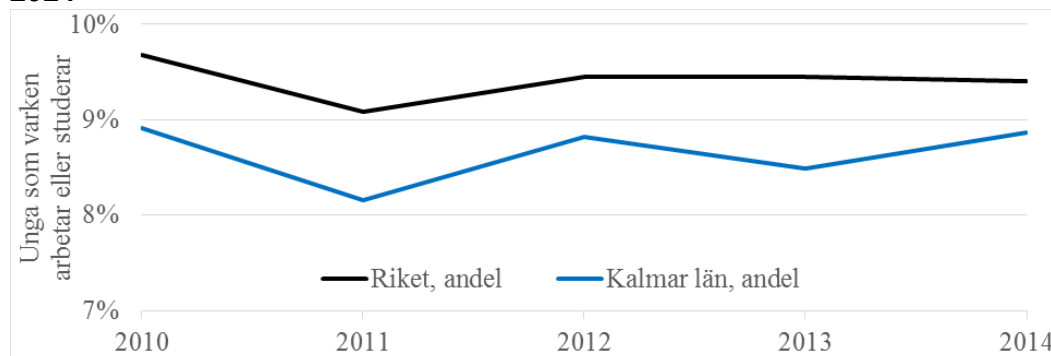
Unga som varken arbetar eller studerar (UVAS)

Motiv: Utanförskap bland unga

Jämförelse: Riksgenomsnitt

Andelen unga som varken arbetar eller studerar (UVAS) används som mått på utanförskap bland unga. Vi använder måttet istället för förvärvsfrekvens eller arbetslöshet bland unga då de andra två måtten även inkluderar heltidsstudenter som söker arbete. En svaghet med måttet är att deltagande i alla typer av program eller åtgärder räknas som aktivitet, men deltagandet behöver inte uppfattas som ett positivt utfall av den person det gäller. Temagruppen Unga i arbetslivet klassificerar en individ som varken arbetande eller studerande om denne under ett helt kalenderår inte haft inkomster som överstiger ett inkomstbasbelopp, inte haft studiemedel, inte varit utbildningsregistrerad eller studerat vid SFI mer än 60 timmar samt inte har arbetspendlat till Norge eller Danmark. Statistiken redovisas på åldersgrupperna 16–24 år respektive 25–29 år. Vi summerar de två grupperna. Ca 9 % av de unga i åldern 16–29 år tillhörde UVAS-gruppen i Kalmar län 2014, vilket är en något lägre andel än riksgenomsnittet. Andelen har också varit lägre än riksgenomsnittet i Kalmar län över tid.

Figur 18. Unga 16–29 år som varken arbetar eller studerar, riket och Kalmar län, 2010–2014

Källa: www.temaunga.se, egna beräkningar

Bland inrikes födda är andelen UVAS ca 7 % bland både männen och kvinnorna. Andelen bland utrikesfödda är betydligt högre, och högre bland kvinnor än bland män.

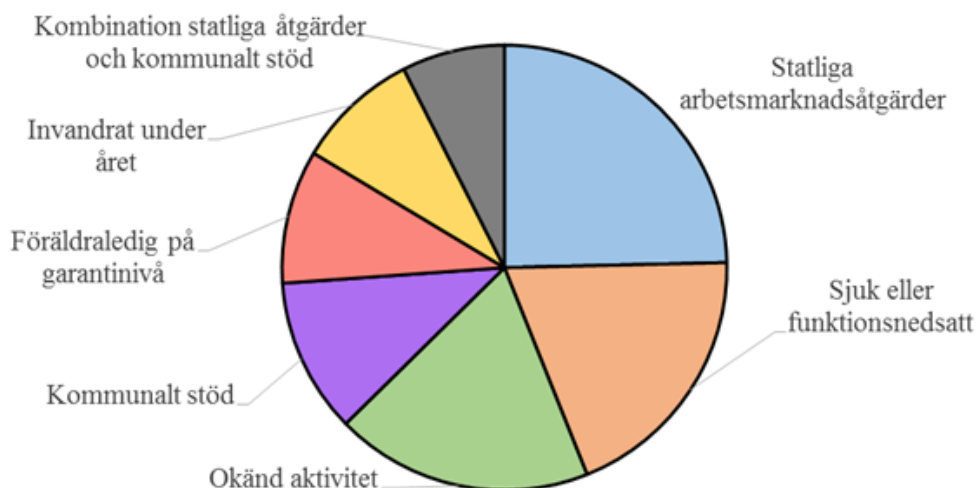
Tabell 2. Unga 16–29 år som varken arbetar eller studerar, efter kön och bakgrund, riket och Kalmar län, 2014

Unga 16–29 år	Riket		Kalmar län	
	Antal	Andel	Antal	Andel
Kvinnor Inrikes födda	49 545	6,9 %	1 199	7,3 %
Kvinnor Utrikes födda	32 005	21,3 %	515	23,0 %
Män Inrikes födda	54 862	7,3 %	1 286	7,2 %
Män Utrikes födda	28 189	17,8 %	478	16,9 %
Totalt	164 601	9,4 %	3 478	8,9 %

Källa: www.temaunga.se, egna beräkningar

Figur 19 visar vilken typ av ersättning eller aktivitet de unga (16–29 år) som varken arbetade eller studerade hade år 2014 i Kalmar län. En person kan ha flera olika typer av ersättningar under året och således förekomma i flera kategorier. De som invandrat under året eller har okänd aktivitet ingår dock inte i någon av de andra kategorierna.

Figur 19. Aktivitet unga 16–29 år som varken arbetar eller studerar, Kalmar län 2014

Källa: www.temaunga.se, egna beräkningar

Andel barn i ekonomiskt utsatta hushåll

Motiv: Barn och ungas ekonomiska möjligheter/ekonomisk utsatthet bland barn och unga

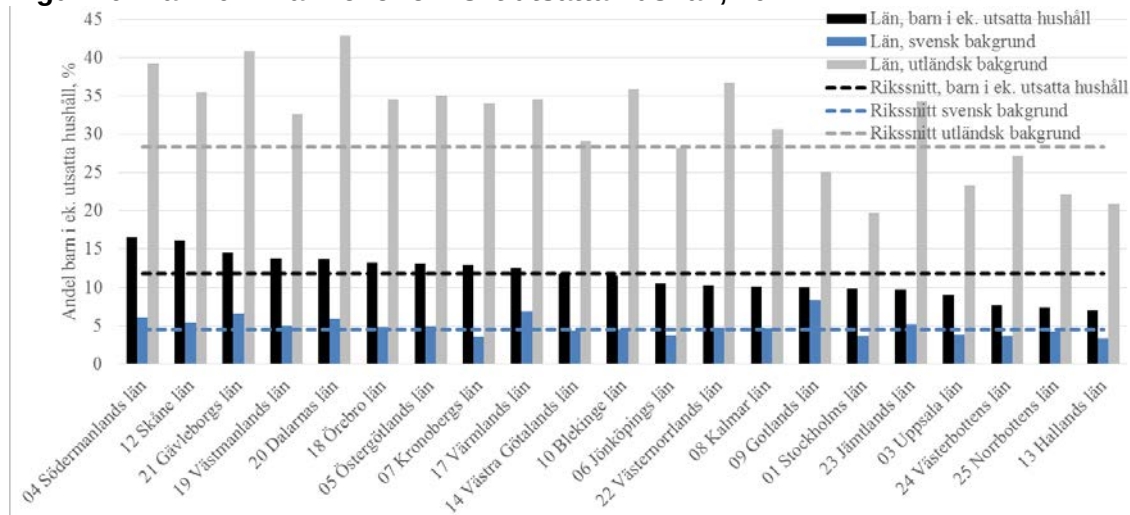
Jämförelse: Riksgenomsnitt

Trots att inkomsterna i länet är relativt låga är andelen barn i ekonomiskt utsatta hushåll i länet lägre än riksgenomsnittet och lågt jämfört med andra län.⁴ Detta hänger samman med att länet har en mycket sammanpressad inkomststruktur, med få låg- och höginkomsttagare. Figur 20 visar andelen barn (0–17 år) i ekonomiskt utsatta hushåll samt andelen av barnen med svensk respektive utländsk bakgrund som finns i dessa hushåll.

⁴ Med ekonomiskt utsatta avses hushåll med låga inkomster eller med ekonomiskt bistånd (tidigare kallat socialbidrag) någon gång under året. Med låg avses inkomster som understiger socialbidragsnormen och en norm för boendegifter. Endast hushåll som varit folkbokförda i kommunen under ett helt år ingår i beräkningen.

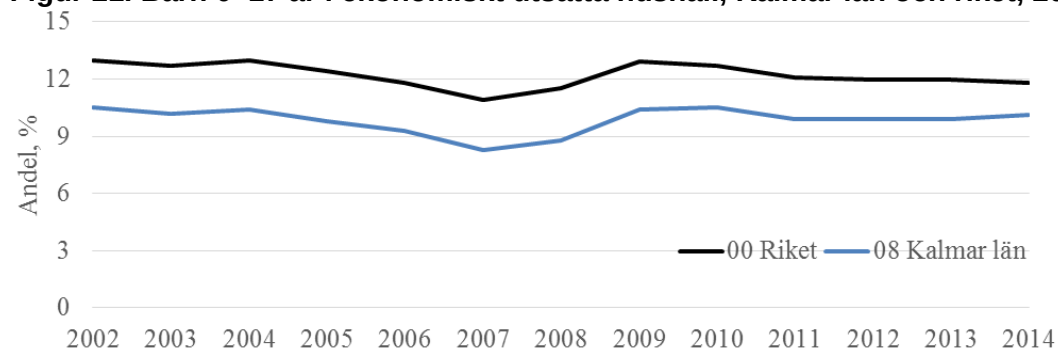
År 2014 bodde ca 10 % av barnen mellan 0–17 år i Kalmar län i hushåll som var ekonomiskt utsatta. Andelen skiljer sig kraftigt mellan barn med svensk och utländsk bakgrund. Bland barn med svensk bakgrund finns ca 5 % i ekonomiskt utsatta hushåll, vilket är något lägre än riksgenomsnittet för barn med svensk bakgrund. Bland utrikes födda fanns ca 30 % av barnen i ekonomiskt utsatta hushåll, vilket är något högre än riksgenomsnittet för barn med utländsk bakgrund. Andelen barn i ekonomiskt utsatta hushåll varierar mellan länets kommuner. Andelen är lägst i Mörbylånga och Oskarshamn med ca 5 % medan ca 9 % av barnen i Borgholm, Emmaboda, Hultsfred, Högsby och Västervik tillhör ekonomiskt utsatta hushåll. Samtliga kommuner i Kalmar län ligger dock under riksgenomsnittet och har gjort så under lång tid.

Figur 20. Barn 0–17 år i ekonomiskt utsatta hushåll, 2014

Källa: SCB, Folkhälsomyndigheten

Figur 21. Barn 0–17 år i ekonomiskt utsatta hushåll, Kalmar län och riket, 2002–2014

Källa: SCB, Folkhälsomyndigheten

Hållbar samhällsplanering

Andel hushåll/arbetsställen med tillgång till minst 100 mbit/s bredband

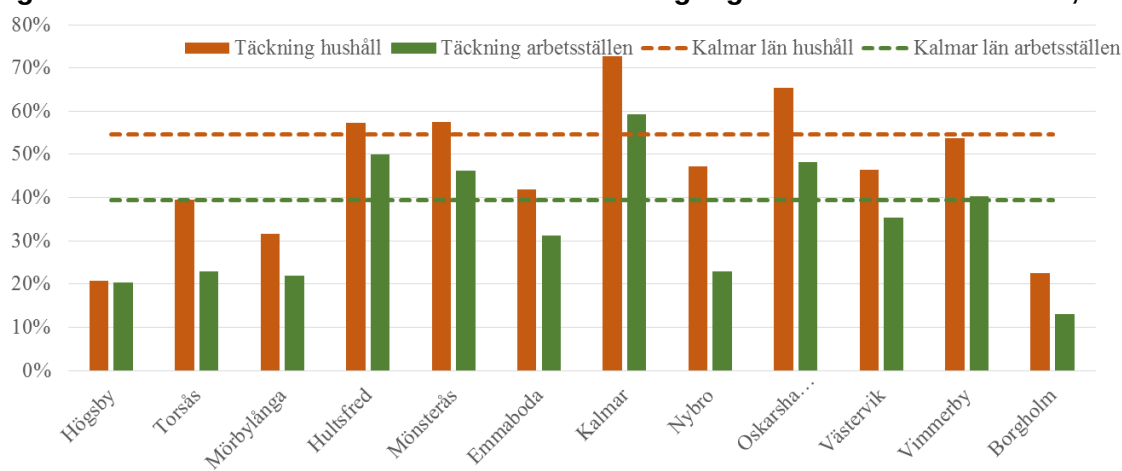
Motiv: Tillgång till snabbt bredband är en förutsättning för den digitala omställningen

Jämförelse: Förändring över tid i Kalmar län

År 2016 hade ca 55 % av hushållen och ca 40 % av arbetsställena i Kalmar län tillgång till bredbandsanslutning om minst 100 Mbit/s. På riksnivå hade ca 73 % av hushållen och ca 63 % av arbetsställena tillgång till 100 Mbit/s bredband. Bland hushåll i tätort hade ca 78 % tillgång till hastigheter om 100 Mbit/s, medan motsvarande andel i områden utanför tätort och småort var ca 22 %. Andelen anslutna hushåll i länet har ökat dock kraftigt de senaste åren, från ca 30 % år 2013.

I Digital agenda för Sverige har regeringen angett målet att 95 % av befolkning och arbetsställen bör ha tillgång till minst 100 Mbit/s senast år 2020. År 2025 ska alla hushåll och arbetsställen ha tillgång till snabbt bredband. I Kalmar läns regionala digitala agenda finns målet att 50 % av hushållen och företagen i Kalmar län år 2015 ska ha 100 Mbit/s bredband och att 100 % av hushållen ska ha 100 Mbit/s år 2020. Delmålet för 2015 nåddes med liten marginal. Den regionala digitala agendan revideras under 2017.

Figur 22. Andel hushåll och arbetsställen med tillgång till bredband 100mbit/s, 2016

Källa: Post- och telestyrelsen, Mobiltäcknings- och bredbandskartläggning 2016

Andel pendlare i länets dagbefolkning och antal resor med kollektivtrafik

Motiv: Regionförstoring (ökad storlek på de arbetsmarknadsregioner som berör länet)

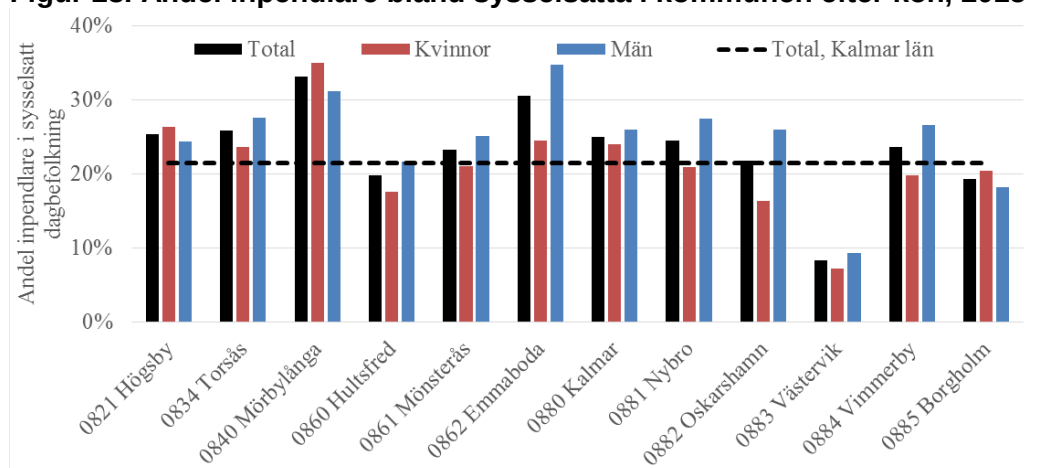
Jämförelse: Förändring över tid i Kalmar län

Indelningen i lokala arbetsmarknader (SCB) och funktionella analysregioner (Tillväxtverket) bygger på statistik om arbetspendling över kommungränser. Uppskattningen av storleken på arbetsmarknadsregionerna bygger på storleken på den totala pendlingen och riktad pendling till olika kommuner. Målet är att nå färre men större arbetsmarknadsregioner i Kalmar län genom ökad pendling inom länet och över länsgränsen.

Andelen pendlare bland de sysselsatta i länets dagbefolkning används som indikator för omfattningen av pendling inom länet. År 2015 pendlade totalt ca 22 % av de sysselsatta i länet över en kommungräns. Kommunerna Kalmar, Oskarshamn, Vimmerby och Emmaboda har ett positivt pendlingsnetto, dvs. dagbefolkningen är större än nattbefolkningen. Övriga kommuner i länet och även länet som helhet har negativa pendlingsnetton.

Pendlingen in i och ut samtliga länets kommuner har ökat med ca 20 % under perioden 2005–2015. Pendlingen bland kvinnor har ökat mer än bland män, även om männen ännu dominerar bland de som pendlar längre sträckor. Det pågår därmed en regionförstoring inom länet.

Figur 23. Andel inpendlare bland sysselsatta i kommunen efter kön, 2015

Källa: SCB, förvärvsarbetande pendlare 16+ år efter region, år och kön; egna beräkningar

Figur 24. Andel inpendlare och förändring i inpendling bland sysselsatta i kommunen förändring 2005–2015

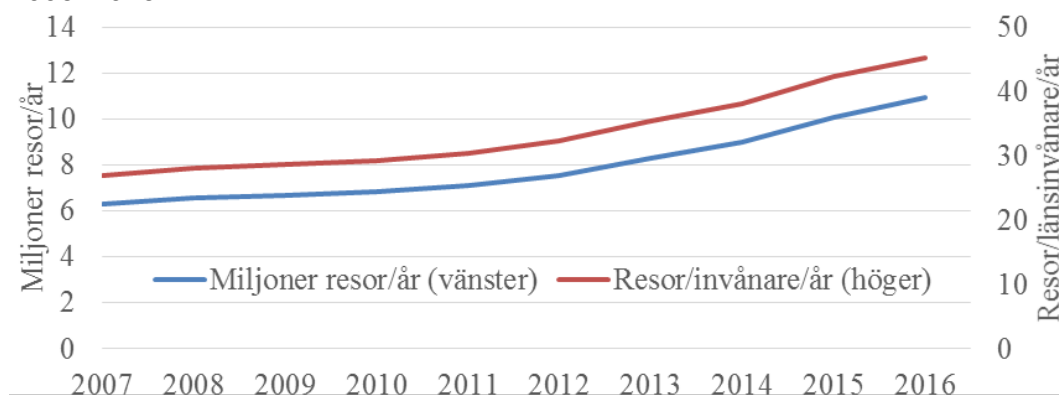

Källa: SCB, Förvärvsarbetande 16+ år pendlare över kommungräns efter region, år och kön, 2005 och 2015; egna beräkningar

Antalet resor med kollektivtrafik har ökat med ca 50 % under perioden 2006–2015, och för vissa stråk har resandet ökat med 100 %. Figur 25 visar utvecklingen av antalet resor totalt sett och antalet resor per länsinvånare under perioden 2006–2016. Ökningen av antalet resor och antalet resor per person följer varandra väl. Detta indikerar att ökningen av kollektivtrafikresandet beror på att fler väljer att åka kollektivt, och inte på befolkningsökningen i länet under samma period. Ökningen av resandet med kollektivtrafik sammanfaller i tid med införandet av s.k. stråktrafik år 2008, i de relationer där många människor reser ("starka kollektivtrafikstråk"). Det innebär att trafiken körs i taktfast tidtabell med samma avgångs- och

ankomstminut oavsett klockslag, samt med relativt hög turtäthet. Utvecklingen indikerar att stråktrafiken lyckats attrahera den avsedda målgruppen, personer som pendlar för arbete eller studier.

Figur 25. Antal resor med kollektivtrafik (miljoner) samt antal resor/länsinvånare/år, 2006–2016

Källa: Kalmar Länstrafik; SCB befolkningsstatistik; egna beräkningar

Utsläpp av växthusgaser i CO²-ekvivalenter

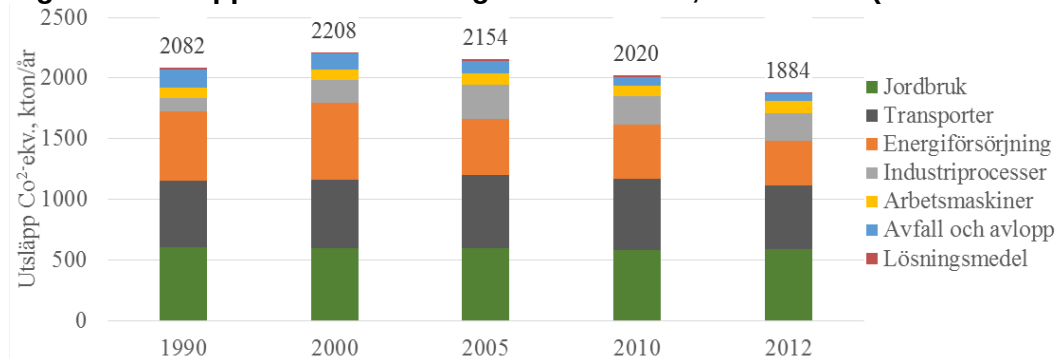
Motiv: Minskad klimatpåverkan

Jämförelse: Förändring över tid i Kalmar län

Figur 26 visar utsläppen av växthusgaser i Kalmar län mätt i s.k. koldioxidekvivalenter, dvs. där utsläpp av olika växthusgaser viktas efter deras olika förmåga att bidra till global uppvärmning. Omräkningen till koldioxidekvivalenter anger vilken klimatverkan som utsläppen av en viss växthusgas motsvarar i termer av koldioxid. Figuren visar också att det skett stora förändringar i den sektorsvisa fördelningen av utsläppen från Kalmar län över tid. Utsläppen inom energiförsörjning har minskat kraftigt. Samtidigt har ökad produktion inom industrin lett till att utsläppen inom industrin fördubblats sedan 1990. Även inom avfall och avlopp har stora minskningar skett, medan utsläppen inom övriga sektorer är i det närmaste oförändrade.

Riksdagen har beslutat om ett etappmål om minskade utsläpp av växthusgaser på 40 % från 1990 års nivå till år 2020, vilket gäller för de verksamheter som inte omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter. I Kalmar län har utsläppen till och med 2012 totalt sett minskat med ca 10 % från nivån år 1990.

Figur 26. Utsläpp av luftföroreningar i Kalmar län, 1000 ton/år (koldioxidekvivalenter)

Källa: SMED – RUS, egna beräkningar (Energibalans 2012 Kalmar län, Regionförbundet i Kalmar län 2015)

Utsläpp av kväve och fosfor till Östersjön

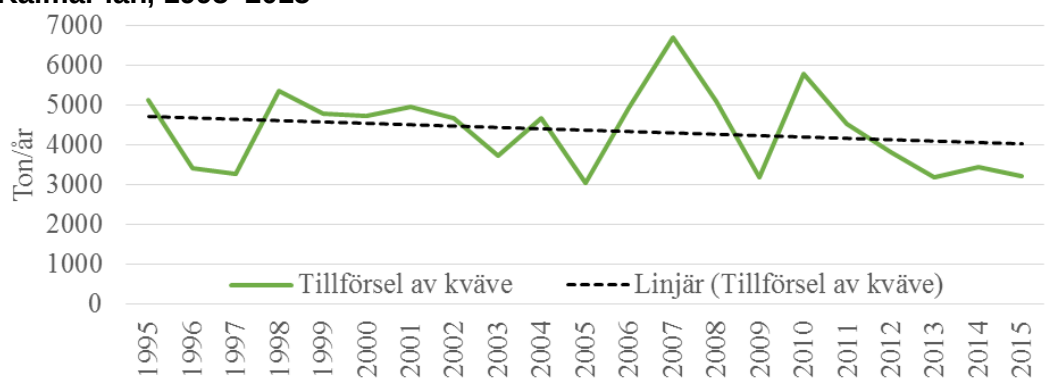
Motiv: Utsläpp av kväve och fosfor bidrar till övergödningen av Östersjön

Jämförelse: Förändring över tid i Kalmar län

Östersjön är en värdefull resurs både för framtida vattenförsörjning och som ett levande hav som kan leverera ett stort antal ekosystemtjänster. Övergödning har gjort att många av Östersjöns funktioner är ansträngda eller hotade. Kalmar läns kustvattenkommittés sammanvägda bedömning av kvalitetsfaktorn näringsämnen år 2015 visar att statusen längs Kalmar läns kust var otillfredsställande till måttlig på samtliga undersökta stationer. Inte vid någon av de undersökta platserna var statusen god med avseende på näringsämnen. Läckage från jordbruks- och skogsmark dominerar bland källorna till vattendragens näringsbelastning. Det är framför allt halterna av fosfor som drar ned den sammanvägda statusen.

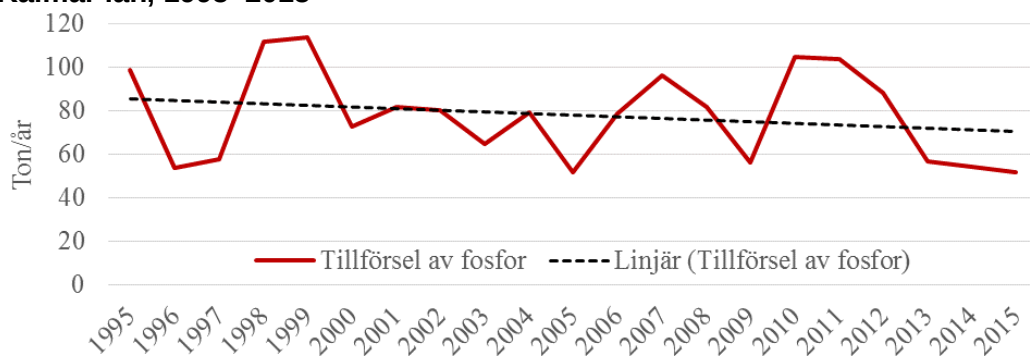
Figurer 27 och 28 visar uttransporten av kväve respektive fosfor med vattendragen i Kalmar län till Östersjön under 1995–2015. Transporten av båda ämnena visar en svag tendens att minska under perioden. Under 2015 tillförde vattendragen i länet 52 ton fosfor (motsvarande 9 % av det totala bidraget från svenska vattendrag) till egentliga Östersjön. Tillförseln av kväve från länets vattendrag var 3 215 ton (motsvarande 14 % av det totala bidraget via vattendrag). För att nå målet om att det inte ska finnas någon övergödning i Östersjön behöver utsläppen av kväve och fosfor minska i snabbare takt än vad de i dagsläget gör.

Figur 27. Transport av kväve (ton/år, flödesviktad) till Östersjön med vattendragen i Kalmar län, 1995–2015

Källa: www.miljomal.se

Figur 28. Transport av fosfor (ton/år, flödesviktad) till Östersjön med vattendragen i Kalmar län, 1995–2015

Källa: www.miljomal.se

Balans på bostadsmarknaden

Motiv: Balans på bostadsmarknaden

Jämförelse: Förändring över tid i Kalmar län

Som indikator för läget på bostadsmarknaden används antalet kommuner som i Länsstyrelsens årliga bostadsmarknadsanalys⁵ bedömer att de totalt sett i kommunen har en bostadsmarknad i balans i dagsläget. I januari 2017 bedömde samtliga 12 kommuner i länet att de totalt sett har brist på bostäder i kommunen. Det betyder att läget på bostadsmarknaden har blivit mer allvarsamt än 2016, då sju kommuner uppgav att de hade brist på bostäder. Det kan även jämföras med läget år 2013 då endast två kommuner i länet ansåg att de hade underskott.

Tabell 3. Balans på kommunens bostadsmarknad januari 2017

Kommun	Totalt sett	Centralorten	Övriga kommundelar
Högsby	Brist	Brist	Brist
Torsås	Brist	Brist	Brist
Mörbylånga	Brist	Brist	Balans
Hultsfred	Brist	Brist	Brist
Mönsterås	Brist	Brist	Brist
Emmaboda	Brist	-	-
Kalmar	Brist	Brist	Brist
Nybro	Brist	Brist	Överskott
Oskarshamn	Brist	Brist	Brist
Västervik	Brist	Brist	Balans
Vimmerby	Brist	Brist	Brist
Borgholm	Brist	Brist	Balans

Källa: Länsstyrelsen i Kalmar län, *Regional Bostadsmarknadsanalys Kalmar län 2017*

När kommunerna bedömer läget på bostadsmarknaden om tre år ser läget fortsatt allvarsamt ut. Nio kommuner bedömer att det fortsatt kommer att råda underskott på bostadsmarknaden och två att marknaden kommer att vara i balans. Den ökande bristen på bostäder under de senaste åren beror på att det skett en historiskt stor inflyttning i länet under perioden.

Stärkt konkurrenskraft

BRP/sysselsatt

Motiv: Produktivitet

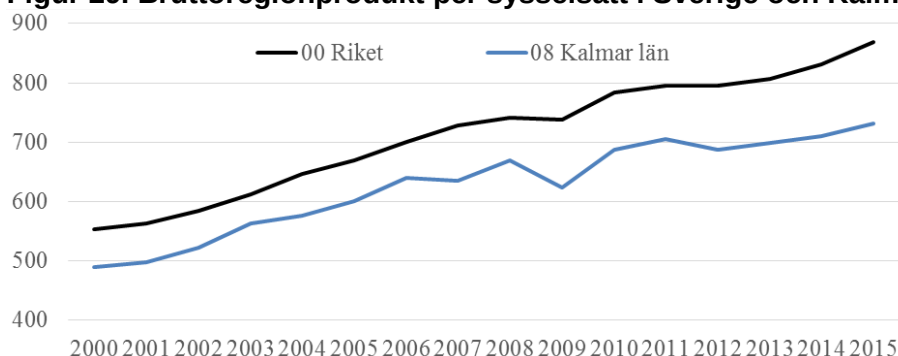
Jämförelse: Relation till andra län (ranking)

Bruttoregionprodukten per sysselsatt är ett mått på förädlingsvärdet i näringslivet och kan beskrivas som summan av löner och driftöverskott (kapitalavkastning) på arbetsställenivå,

⁵ "Regional Bostadsmarknadsanalys Kalmar län 2017", Länsstyrelsen Kalmar län, (2017:03).

fördelat per sysselsatt. Figur 29 visar utvecklingen av BRP/sysselsatt i Kalmar län och i riket, dvs. det samlade värdet av de varor och tjänster som produceras, för perioden 2000–2015.

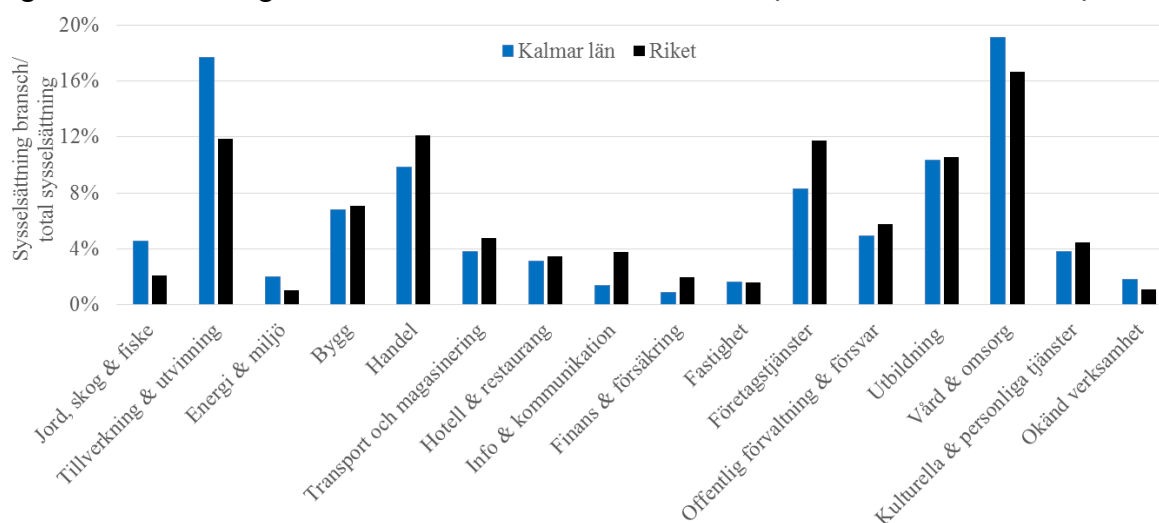
Figur 29. Bruttoregionprodukt per sysselsatt i Sverige och Kalmar län, 2000–2015

Källa: SCB, Bruttoregionprodukt efter region och år, 2000–2015

De största branscherna i länet sett till antalet anställda är vård och omsorg, tillverkning och utvinning, handel, utbildning och företagstjänster. Samma branscher är också dominerande på risknivå. Jämfört med riket är dock tillverkningsindustrin och vård och omsorgssektorn relativt sett större i länet än på riksnivå. Figur 30 visar fördelningen av den totala sysselsättningen bland de boende i länet och riket efter bransch år 2015.

Figur 30. Fördelning av förvärvsarbetande efter bransch, Kalmar län och Riket, 2015

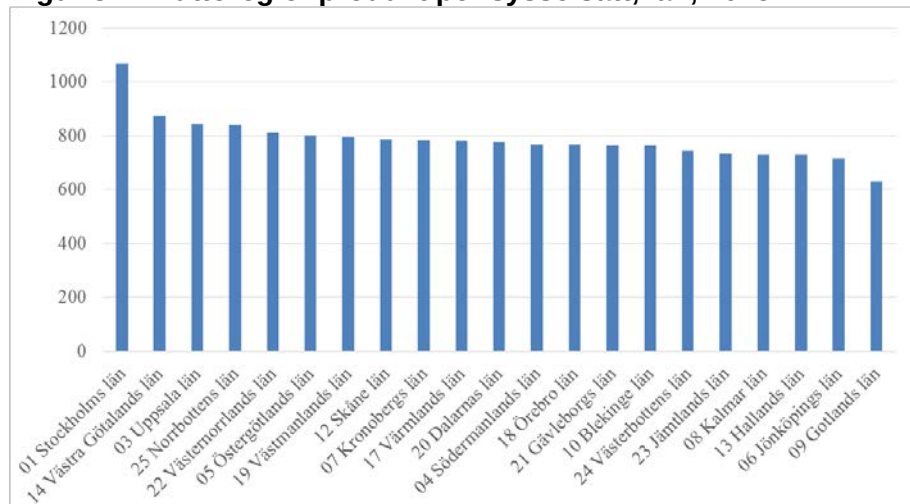

Källa: SCB, Förvärvsarbetande 16+ år med bostad i regionen (nattbefolkning) (RAMS) efter näringsgren SNI 2007 och region, 2015

Tillverkningsindustrins dominans gör Kalmar läns näringsliv relativt sårbart för förändringar på marknaderna för de produkter som dessa företag producerar för. Industrin är också mer konjunkturkänslig än tjänstesektorn, vilket medför att konjunktursvängningarna blir större i länet än i Sverige som helhet. Detta medförde att finanskrisen 2009, som främst påverkade industrin, slog relativt hårt mot regionen. I samband med krisen 2009 föll BRP/sysselsatt i länet med nästan 12 %, jämfört med riksgenomsnittet på ca 5 %. De industriarbeten som försvann under krisen har i stor utsträckning inte ersatts inom industrin. Detta är en del av en pågående strukturomvandling i länet, där sysselsättningen inom tjänstesektorn ökar medan industrin blir allt mer högteknologisk med allt färre anställda inom produktionen.

Den svaga utvecklingen av BRP innebär att Kalmar län har en låg produktivitet jämfört med andra län. Kalmar län låg 2015 på plats 18 bland de 21 svenska länen rankade efter BRP/sysselsatt. Produktiviteten i näringslivet är därmed låg i ett svenskt länsperspektiv. Även produktivitetstillväxten är svag, vilket medför att skillnaderna mellan Kalmar län och riket vidgas över tid, och att Kalmar läns relativa placering bland svenska län faller. Givet detta utgångsläge måste BRP/sysselsatt i Kalmar län öka i snabbare takt än andra län om länet ska stärka sin konkurrenskraft och komma ikapp övriga län i termer av produktivitet.

Figur 31. Bruttoregionprodukt per sysselsatt, län, 2015

Källa: SCB, Bruttoregionprodukt och sysselsatta efter region, 2015

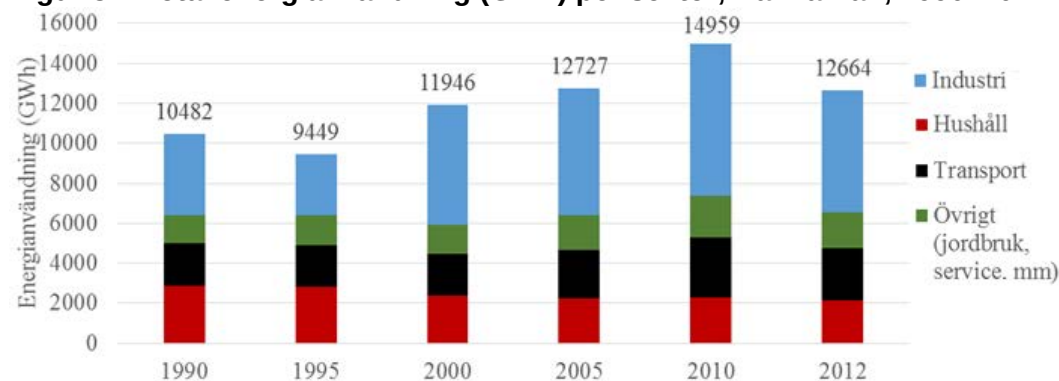
Energianvändning/BRP och andel förnybar energi

Motiv: Ökad energieffektivitet, minskad användning av fossila bränslen

Jämförelse: Förändring över tid i Kalmar län

Figur 32 visar energianvändningen i Kalmar län under 1990–2012. Energiförbrukningen och andelen förnybar energi tas fram ur SCBs statistik och räknas om i Energibalans för Kalmar län, som görs med ca 3 års mellanrum. Den senaste energibalansen avser år 2012 och nästa kommer att avse år 2015. Energianvändningen har ökat totalt sett, och ökningen beror på av en ökad produktion inom industrin. Industrins energianvändning har ökat med ca 50 % sedan 1990. I övriga sektorer har endast mindre förändringar skett.

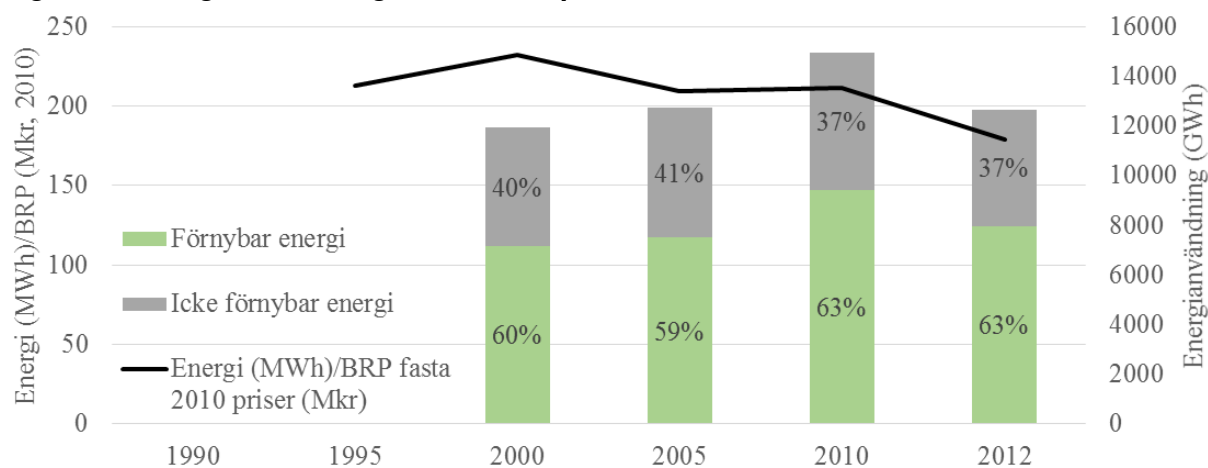
Figur 32. Total energianvändning (GWh) per sektor, Kalmar län, 1990–2012

Källa: SCB, Energianvändning 1990–2012, egna beräkningar (Energibalans 2012 Kalmar län, Regionförbundet i Kalmar län 2015)

Energieffektiviteten mäts som energianvändningen i förhållande till BRP (fasta 2010 års priser) och har ökat under perioden. Det innebär att värdet av det som produceras i länet har ökat mer än vad energianvändningen har ökat. Figur 33 visar energianvändningen i förhållande till BRP (linje) och den totala energiförbrukningen i länet, uppdelat på energi från förnybara och icke förnybara källor (stapel). Uppdelningen bygger på data över användningen av förnybara och icke förnybara bränslen och en uppskattning av fördelningen mellan förnybar och icke förnybar energi i framställningen av el och fjärrvärme.

Figur 33. Energianvändning/BRP i fasta priser, Kalmar län, 1990–2012

Källa: SCB, *Energianvändning 1990–2012, BRP efter region och år, 1990–2012*; egna beräkningar (*Energibalans 2012 Kalmar län, Regionförbundet i Kalmar län 2015*).

Nystartade företag/1000 invånare och antal företag/1000 invånare

Motiv: Förnyelse i näringslivet

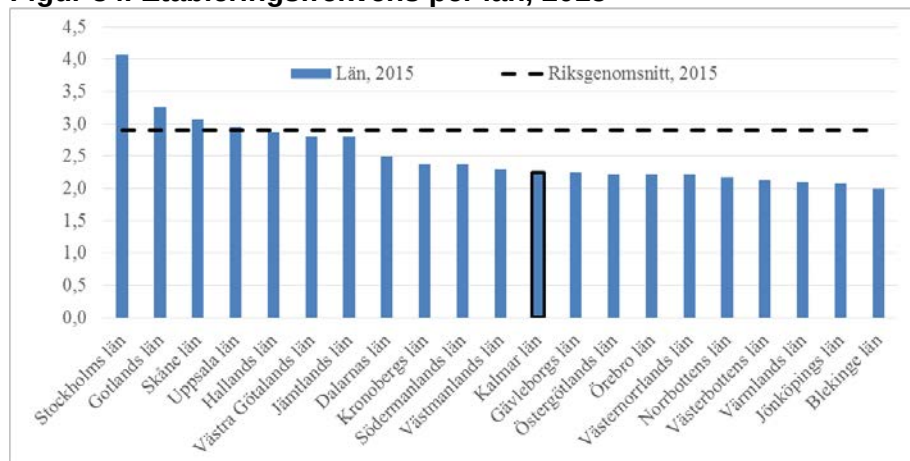
Jämförelse: Relation till andra län (ranking)

Kalmar län präglas av en näringslivsstruktur med ett stort antal små företag i många olika branscher, men som domineras av ett fåtal stora företag inom tillverkningsindustrin. En näringsstruktur bestående av många små företag är både en styrka och en svaghet för länets arbetsmarknad och näringsliv. Små företag står för en stor andel av de nya arbetstillfällen som skapas, men också för en stor del av de som försvinner.

Figur 34 visar etableringsfrekvensen, dvs. antalet nystartade företag per 1 000 invånare i åldern 20–64 år. Indikatorn visar hur många nya företag som startas, vilket ger en signal om huruvida det finns en förnyelse i näringslivet. Ett stort antal nystartade företag är inget självändamål, utan det väsentliga är att företagen överlever och bidrar till sysselsättning och ekonomisk aktivitet. Etableringsfrekvensen i Kalmar län var 2,3 företag/1000 inv. år 2015. Kalmar län ligger nära medianen för Sverige år 2015 men under riksgenomsnittet. Riksnittet dras dock upp av en hög etableringsfrekvens i storstadslänen, framför allt Stockholms län.

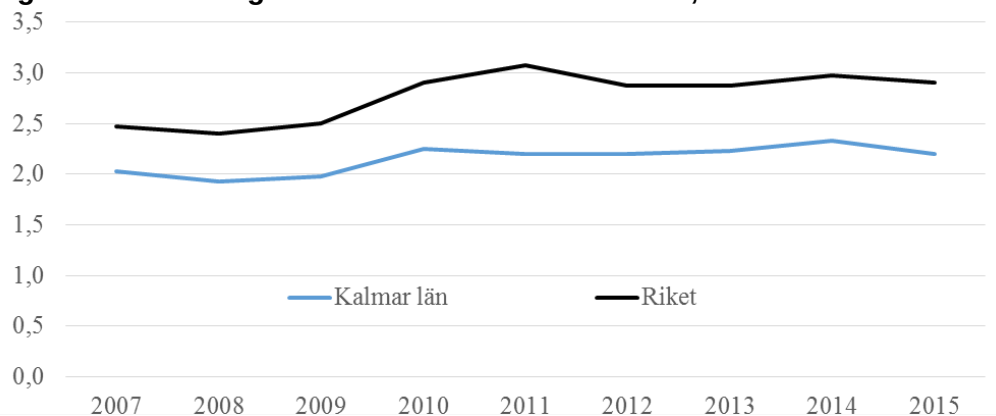
Etableringsfrekvensen i Kalmar län har ökat svagt över tid från, 2,1 företag/1000 inv. år 2010 till 2,3 företag/1000 inv. år 2015. Ökningen är dock mindre än på riksnivå. Kalmar län har dock relativt många företag per 1000 invånare totalt sett, vilket framgår av figur 36.

Figur 34. Etableringsfrekvens per län, 2015

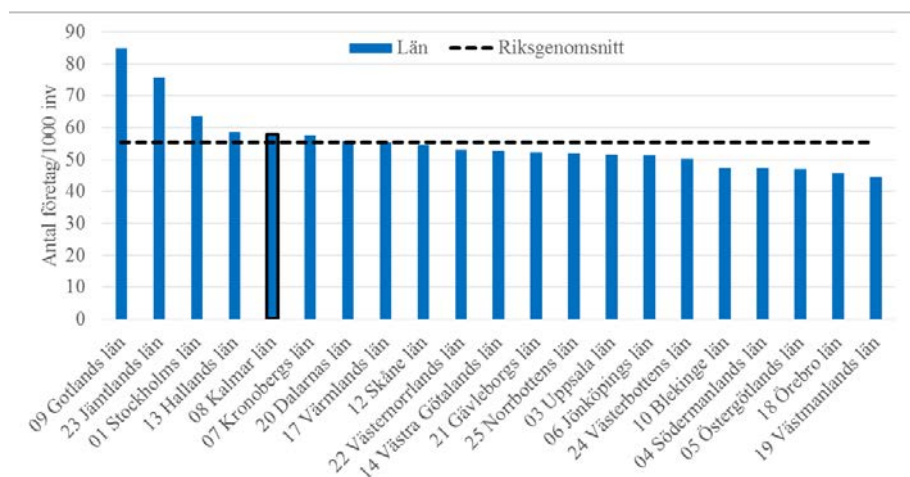
Källa: Tillväxtanalys, Antal nystartade företag 2015

Figur 35. Etableringsfrekvens Kalmar län och riket, 2007–2015

Källa: Tillväxtanalys, Antal nystartade företag 2015

Figur 36. Antal företag/1000 inv., riket och per län, 2014

Källa: Tillväxtverket, Antal operativa företagsledare efter region, 2014

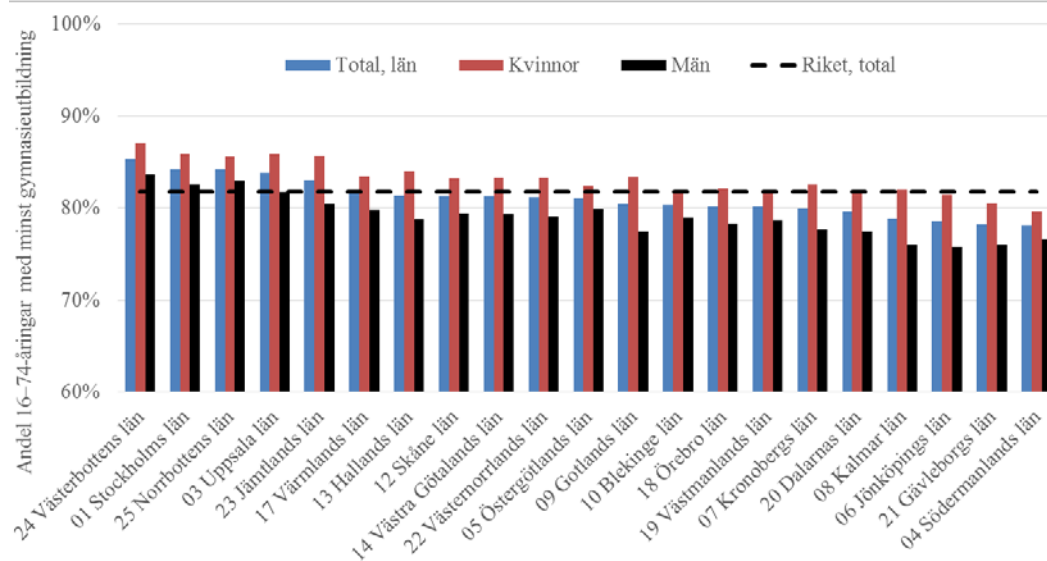
Andel 16–74 år med minst gymnasieutbildning samt andel 30–34 år med eftergymnasial utbildning

Motiv: Kompetensförsörjning

Jämförelse: Riksgenomsnitt

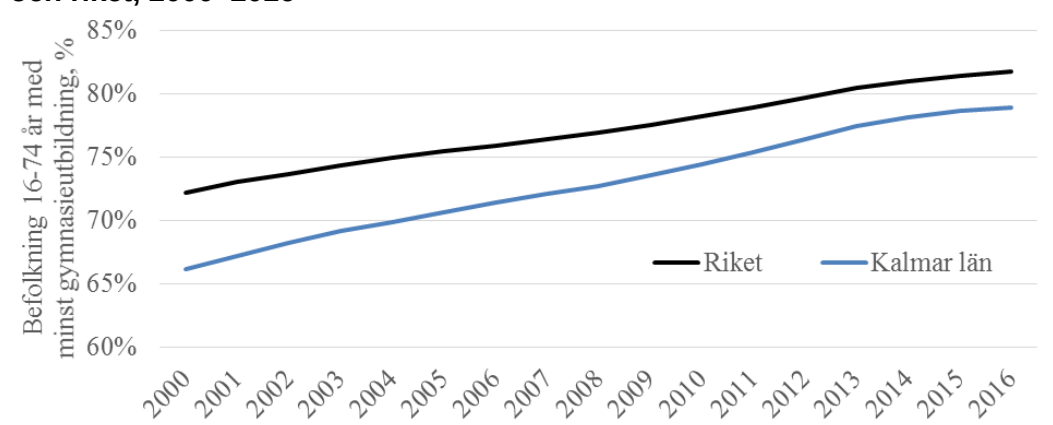
Utan en slutförd gymnasieutbildning är trösklarna in på arbetsmarknaden höga. Andelen i befolkningen 16–74 år med minst gymnasial utbildning kan därför ses som ett mått på tillgången på utbildad arbetskraft. Eftersom utsikterna att få ett arbete är betydligt bättre för den som tagit examen för gymnasiet kan andelen personer utan gymnasieutbildning också ses som en indikator på storleken på en grupp som kan ha svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden.

Figur 37. Andel i befolkningen 16–74 år med minst gymnasial utbildning, 2016

Källa: SCB, *Befolkning efter år, ålder, region, kön och utbildningsnivå*

Figur 38. Andel i befolkningen 16–74 år med minst gymnasial utbildning, Kalmar län och riket, 2000–2016

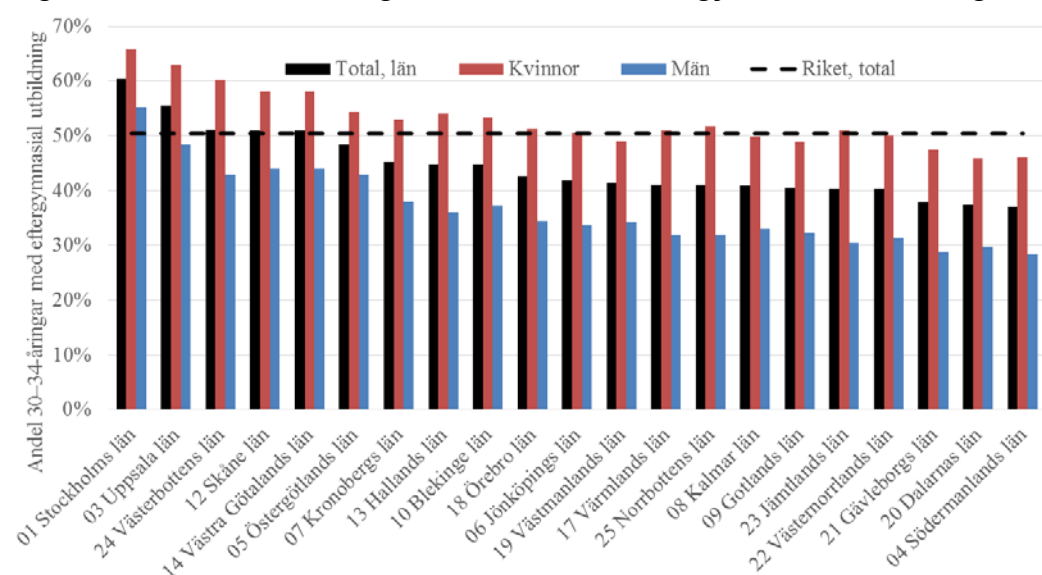
Källa: SCB, *Befolkning efter år, ålder, region, kön och utbildningsnivå*

Andelen som går vidare till gymnasiet i Kalmar län är hög, liksom genomströmningen i gymnasiet. Detta återspeglas dock inte i andelen personer som har gymnasial utbildning eller högre i länet. Detta beror på att det främst är unga som flyttar från länet, och att studier är en vanlig orsak till utflyttning. Unga som klarat gymnasiet är därför överrepresenterade bland de

som flyttar från länet. Den låga andelen eftergymnasialt utbildade beror därför på en kombination av utflyttning av gymnasieutbildade, men också på att en lägre andel läser vidare efter gymnasiet i länet än i många andra län. Detta kan i sin tur bero på att arbetsmarknaden för gymnasieutbildade i länet är god relativt många andra län.

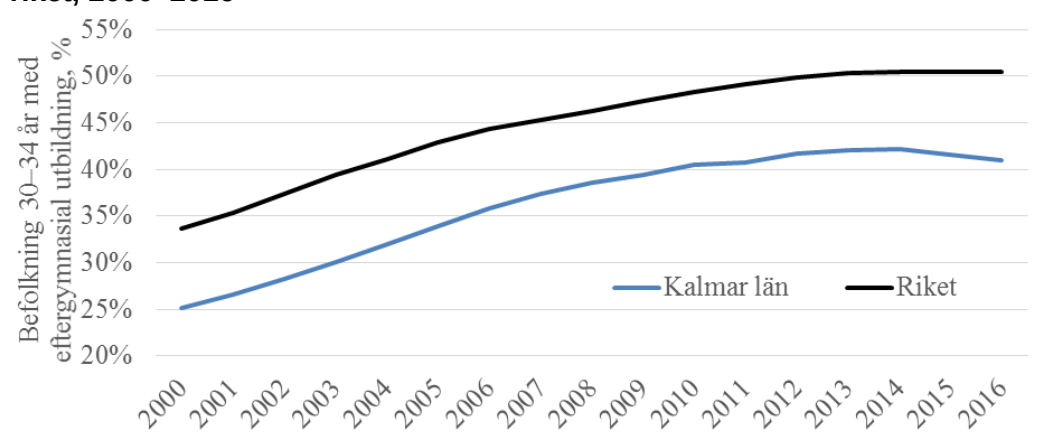
Andelen 30–34-åringar med eftergymnasial utbildning var ca 41 % i Kalmar län 2016. Att öka antalet personer med högre utbildning i länet är nödvändigt för att öka kunskapsinnehållet i näringslivet och möjliggöra ett ökat förädlingsvärde. Utbildningsnivån är generellt sett högre bland yngre än bland äldre. Andelen med eftergymnasial utbildning bland yngre (som är gamla nog att ha hunnit slutföra en eftergymnasial utbildning) kan därför ses som en ledande indikator över tillgången på arbetskraft med högre utbildning framöver. Eftersom personer med högre utbildning är mer flyttbenägna än andra påverkas andelen personer med eftergymnasial utbildning också av flyttmönstren till och från länet.

Figur 39. Andel i befolkningen 30–34 år med eftergymnasial utbildning, 2016

Källa: SCB, Befolkning efter år, ålder, region, kön och utbildningsnivå

Figur 40. Andel i befolkningen 30–34 år med eftergymnasial utbildning, Kalmar län och riket, 2000–2016

Källa: SCB, Befolkning efter år, ålder, region, kön och utbildningsnivå